

HALİL OĞLU ALİ'NİN YUSUF İLE ZELİHA HİKÂYESİ

Şahin KÖKTÜRK*

ÖZET

Yusuf İle Zeliha Hikayesi Tevrat ve Kur'an kaynaklı olduğu için yaygın olarak bilinmektedir. Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında da bu hikaye bir çok şair tarafından nazmedildiği gibi, Türk Halk Edebiyatı'nda da âşıklar tarafından halk hikayesi olarak anlatılmıştır. Kırımlı Mahmut'un Kıpçak Türkçesiyle yazdığı bu hikâye Halil Oğlu Ali tarafından Anadolu (Güney) Türkçesine aktarılmıştır. Dr. Rasim Deniz tarafından bu hikayenin üç nüshası üzerine mukayeseli bir çalışma yapılmıştır. Hikayenin, geç dönemde istinsah edildiği anlaşılan ve Rasim Deniz'in mukayeseli çalışması içinde yer almayan İzmir Nüshası yeni bir varyanttır. Bu varyant kısa bir tanıtma ve latin harflerine aktarılmış şekliyle -ilgilenenlere- sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Halil Oğlu Ali, Yusuf İle Zeliha Hikâyesi, İzmir Nüshası.

THE STORY OF YUSUF AND ZELİHA WRITTEN BY HALİL OĞLU ALİ

ABSTRACT

The story of Yusuf (Joseph) and Zeliha is well known because it was originated in the Tevrat and the Kur'an. This story had been a subject of Persian, Arabic and Turkish literature. Furthermore, the Turkish folk literature aşiks (ashiks) narrated it repeatedly. A version of this story written by Kırımlı Mahmut in Kıpçak Turkish translated into Anatolian Turkish by Halil Oğlu Ali. A comparative study was carried out by Rasim Deniz on three versions of this Yusuf İle Zeliha story. There is another version of this story (İzmir version) which was not included in the study of Rasim Deniz. This article will present a short introduction and a transcription into latin alphabet.

Key Words: Halil Oğlu Ali, The Story of Yusuf (Joseph) and Zeliha, İzmir Version

Yusuf İle Zeliha Hikâyesi'nin kaynağı Tevrat ve Kur'an'daki Yusuf kıssalarıdır. Arap, İran ve Türk Edebiyatlarının da içinde bulunduğu Müslüman Şark Edebiyatında, Yusuf ile Zeliha hikâyesi önemli anlatılardandır. Divan Edebiyatı'nda mesnevi şeklinde kaleme alınmış olan bu hikaye, halk edebiyatında âşıklar tarafından anlatıla gelmiş ve birçok rivayeti yazıya geçirilmiştir.

Yusuf İle Zeliha Hikâyesi'nin aşağıdaki rivayeti XIII. asırda Kırım civarında yaşayan, Kırım ve Deşt dillerine vakıf ve Oğuz Türklerine mensup bir şair olduğu anlaşılan Halil Oğlu Ali'ye aittir. Ancak şair bu hikâyeyi Kırımlı Mahmut'un Deşt dili (Kıpçak Türkçesi) ile yazdığı *Kıssa-ı Yusuf* adlı eserinden Türkçeye aktarmıştır¹.

Aşağıdaki metin yedili hece vezniyle, dörtlükler halinde ve sade bir dille nazmedilmiş olması, baştan sona her dörtlüğün son mısrasının u, ü (vav) ile kafiyelenmesi ve böylece âşık tarzı şiir şekillerinden destan örneği oluşturması bakımından halk edebiyatına mahsus bir metin özelliği göstermektedir.

Bu metin üzerine Dr. Rasim Deniz tarafından mukayeseli bir doktora çalışması yapılmıştır. Onun mukayeseli çalışması "Râsim Deniz Nüshası, Râif Yelkenci Nüshası, Âgâh Sırrı Levent Nüshası (R. Yelkenci Nüshası ile aynıdır) ve Bibliotheque Nationale nüshasına dayanmaktadır. R. Yelkenci ve A. S. Levent nüshaları aynı olduğu için mukayeseli çalışma esasen üç nüsha üzerinden gerçekleşmiştir².

Elimizdeki metin, Dr. Rasim Deniz'in yangında yok olduğunu belirttiği (s.76) İzmir Hisar Kütüphanesi'ndeki nüshadır. Bu nüsha muhtemelen İzmir Millî Kütüphanesi'ne devredilmiş ve oradan da İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'ne geçmiştir.

"Menşeyinden Beri Yusuf Hikayesi ve Türk Edebiyatındaki Versiyonları" adlı doktora tezinde Halide Dolu bu nüsha hakkında şu bilgileri verir: Kitap, Kıssa-i Yusuf ve Zeliha adını taşır ve koyu kahverenkli, eski bir meşin ciltte 109 varak; kabının köşeleri ve ortasında açık yeşil saykallı kağıttan basit motifler vardır. Kitap 19, 2, 13, 5 (11, 4, 6, 3) cm ebadında, 13 satır,

* Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Ed. Fak. Türk Dili ve Ed. Bl.

¹ Rasim Deniz, Halil Oğlu Ali'nin Yusuf ve Zeliha Kıssası, Elazığ 1998, s. 72-75. (Basılmamış doktora tezi)

² R. Deniz, A.g.e., s.76-80.

harekeli nesih yazı, saykallı kağıt, cetveller surh ile, yazı nisbeten muntazam, imlâ bozuktur. Bu nüshada diğerlerinde bulunmayan ilave birkaç gazel şeklinde parçalar vardır. Bu eser tarihsiz bir nüsha olup, yeni ve eski şekiller karışık ve istinsah yeri ve tarihi belli olmadığı gibi müstensih de adı belli değildir³.

Bu bilgiler elimizdeki nüshaya uymaktadır. Ancak elyazmada kitabın adı yer almamaktadır. İlk (0/b ve 1/a-b) sayfalarda aşağıdaki şu bilgi ve kayıtlar dikkati çekmektedir:

Biñ iki yüz elli beş senesine mâh-ı rebî'ül-âhirde ol gün ya'ni cum'a gün sene 1255 Sultân?
Mehmed Hân **(0/b)**

(sad, ye) Aga

Ahmed Aganıñ deyniniñ beyânı

4200 Şâkir Efendi

0400 Nasibe Hânım(m)a

0200 Hatice Hânım(m)a

0240 Koltukçu Mehmed Efendiye

0180 Koltukçu Ahmed Agaya (ve muhtelif rakamlar)

(LATİN HARFLERİ İLE KAYIT BİLGİSİ) T.C. İzmir Hisar Kütüphanesi Sayı: 349

(SOL KENARDA DİKEY OLARAK KAYIT BİLGİSİ)

Süleymaniye U Kütüphanesi

...: İzmir

Cilt? No: (Yazılmamış)

... No: 585 **(1/a)**

Metin içinde imlasında tereddüt edilen kelimelerden sonra soru işareti (?) konulmuştur. Çevriyazıda sadece uzun sesliler ve nazal n gösterilmiştir. Asıl metnin sayfaları her sayfanın son mısrasını müteakiben belirtilmiştir. Bu nüshanın nisbeten geç tarihlerde istinsah edildiği arkaik kelimelerin imlasındaki yanlışlıklardan ve özellikle “geliyorlar mı” gibi yakın zamanlara ait fiil çekimlerinden anlaşılmalıdır. Nüshalar, XIII. yüzyıl Türkçesi özellikleri dikkate alınmak suretiyle, tashih ve tamir yoluyla orijinale en yakın hale getirilebilir. Herhangi bir yerinde müstensih adı ve istinsah tarihi belirtilmeyen hikaye besmele ile başlamaktadır.

³ R. Deniz. A.g.e., s. 80, (Halide Dolu, Menşinden Beri Yûsuf Hikâyesi ve Türk Edebiyatındaki Versiyonları, Türkiyat Enstitüsü, No: 402, İstanbul 1953, s. 180) (Basılmamış doktora tezi).

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHİM

Bir söze başlayalum
Evvelin Allah deyü
Hem `inâyet ol ide
Fazl-ı bismillah deyü

Vir salavât ey `azîz
Başlayalum söze biz
Hoş hikâyet göresiz
Kıssa-i `âcepheyü

Bu bir güzel kıssadır
Size çok hâl añladur
Yûsuf hâlin bildirür
Nitdi Ya'kûb aglayu

Ya'kûb peygâMBER idi
Hakka yarar er idi **(1/b)**
Diñle âhir ne oldı
Kıssasını añlayu

Var idi ol Ya'kûbuñ
Altı helâl `avreti
Ol hatunlar kamusı
Görgülü eyü huylu

Diñle bir `avretinden
Oldı ikişer oğlan
On bir olıcak oğlan
Kayurdu Ya'kûb kayu

Ya'kûb Hakka yalvardı
Bir genc oglancık didi
Kamu oglum büyüdi
Ohşulumuz yok deyü

Du'âsı kabûl oldı
Hak Çalap ogul verdi
Ya'kûb aña ad viridi
Güzelce Yûsuflayu

Ol Yûsuf anasından
Bir ogul dogmuş hemân
İbn-i Yâmindi adı
Az güzel Yûsuflayu

Yûsuf dünyâya geldi
Anası ol dem öldi
Ya'kûb karavaş aldı
Yûsufi emsin deyü **(2/a)**

Ol karavaşıñ ey yâr
Bir emerçe oğlu var
Karavaş dâim iver
Oglunu emsin deyü
Memesiniñ birini

Yûsuf için sakladı
Bir memesini gizledi
Kendi oğlun emzirü

Çün bunu Ya'kûb gördi
Göñli eyü olmadı
Câriyeye söyledi
Oglunu satdım deyü

Çün câriye eşitdi
Göksin urup ah itdi
Ya'kûba çok söyledi
Oglumu satma deyü

İkisine süd virem
Karınların toyuram
Ben bunları kayıram
Beni aglatma deyü

Ya'kûb hiç eslemedi
Sözünü diñlemedi
Anıñ oğlunu satdı
Kaldı gârib aglayu

Ol oğlaniñ bâhası
Kırk altun sermâyesi **(2/b)**
Ya'kûb ol Tañrı hâsı
Altuna tama'layu

Ya'kûb altını aldı
Bâzârdan eve geldi
Câriyeye söyledi
Oglunu satdım deyü

Câriye karşı geldi
Başın açup ah etdi
Ah idüben iñledi
Oğlı için kayıru

Dedi oglumu satduñ
Beni katı aglatduñ
Dilerem sen de agla
Kırk yıl hiç eylenmeyü

Âhiri gözsiz kalgıl
Yûsufından ayrılğıl
Dürlü hasretler görgil
Dilerem eylenmeyü

Sen peygâMBER olasin
Allahı bir bilesin
Baña zulüm kılasın
Ol Hakdan utanmayu

Câriye böyle didi
Ya'kûb biraz agladı
Yürü deyüben urdı

Var Yûsufî emzirü **(3/a)**

Câriye durı vardı
Ol Yûsufî emzirdi
Aglayarak oturdı
Bu iş Allahdan deyü

Ol karavaşı eşit
Gör ne dimiş ol yigit
Hîç sen de itdigim it
Dünyâda ancılayu

Üç gün evde oturdı
Dürlü fikir getürdi
Bu zahmeti getürdi
Allaha şükür eyleyü

Bir sabah öri durdı
Yüzün topraga urdı
Barmagını kaldırdı
Hak Çalaba yalvaru

Çünkü müslimân oldı
Hakkiñ birliğin bildi
Dürlü münâcât kıldı
Oglu için aglayu

Dir ol Ya'kûb-ı Nebî
Çok aglatdı ey Ganî
Sen dahı aglat anı
Diñmesün bencileyü

Bir belâ virgil añı
Ol zulüm kıldı baña **(3/b)**
Hak Tañrı didim saña
Hâcetim kabûl kılı

Yûsufını ayırgıl
Anıñ katından ırgıl
Furkatına yandırgıl
Aglasun ogul deyü

Gözleri nûrun algıl
Benim hâlim sen bilgil
Anı bir hasret kılğıl
Yâ ulu Teñri deyü

Pek çok münâcât itdi
Vardı kabûle yetdi
Câriye eve gitdi
Ol oğlanı kayıru

Vir salâvât ey dildâr
Bir söz işit imdi var
Bilmişdür anı agyâr
Ya'kûba kahr eyleyü

Nice ay ı yıl oldı
Bu kez söz tamâm oldı
Ya'kûb hîç komaz oldı
İlmi hikmet öğredü

Ya'kûb Yûsufî sevdi
Ayrık sevgisin kodı
Oğlanlarına didi
Varım Yûsufdur deyü **(4/a)**

Yûsufî Ya'kûb sever
Yigit olsa der över
Kalan oğlunu kovar
Oyu(na) katmañ deyü

Kendiyle bile turur
Derse bile oturur
Eksigini bitürür
Yûsufî hürmetleyü

Bir nefes görmez ise
Katına varmaz ise
Hâlini sormaz ise
Kalkar varur isteyü

Çün ki Yûsufî bulur
İki cihân anıñ olur
Var yok hem anı bilür
Öper kucar kıvanu

Ya'kûbuñ kız kardaşı
Yûsufuñ togrı işi
Sakladı karavaşı
Yûsuf nenesi deyü

Bu kez Yûsuf büyürdi
Tokuz yaşına girdi
Kardaşlarını görđi
Her gün gider oynayı

Bunlara çün imrenür
Atasına söylenür **(4/b)**
Kardaşlar gider gelür
Ben de varsam sevinü

Atası destûr virmez
Bunlar ile göndermez
Hîç katından ayırmaz
Ya'ni anı saklayu

Ya'ni oyuna vara
Nâgâh fitnelik ire
Dönüp evine gele
Bir yavuz ad dakınu

Eydür `ilim öğrengil
Andan oyuna varğıl

Sen büyüüp er olgıl
Kardaşlara ulaşu
Bes Yûsuf sâkin oldı
Kitâb eline aldı
Atası bile aldı
Hem sözünü simayı
`İlim edeb öğrendi
Câhillikden yigrendi
Bu kez oyundan döndü
Atasına inanı
Yûsufiñ `aklı geldi
`İlimden nesne bildi
Çün on yıl tamâm oldı
Yûsuf dünyâyâ geleşü **(5/a)**
Bes on yıl tamâm oldı
İşit ki takdîr oldı
Gice uykuya yatdı
Düş gördü `acebleyü
Yûsuf meger uyumuş
Ol demde bir düş görmüş
Atasına söylemiş
Düşünü `acebleyü
Bu gördüğü uş olmış
Gökden on yıldız inmiş
Ay ile gün bile(y)miş
Yûsuf'a secde kılı
Tokuzı yıldız imiş
Onuncısı gün imiş
On birinci ay imiş
Öñünde secde kılı
Yûsuf bunları gördü
Diñlecek durup sordı
Atasına yalvardı
Bu düşüm nedir deyü
Ya'kûb anı diñledi
Düşünü key tañladı
Ma'nâsını añladı
Yûsuf olur key ulu
Eydür ogul bilesin
Ulu sultan olasın **(5/b)**
Dürlü râhat bulasın
Kardaşlardan key ulu
İllâ takdîr eyleme
Hiç kimseye söyleme
Düşün beyân eyleme
Gizle zinhâr sakını

Kardaşlarıñ olurlar
Düş `ilmini bilürler
Saña haset kılurlar
Düşmanlığa kıvanu
Yûsuf hîç söylemedi
Kimseye hîç dimedi
Hâlasına söyledi
`Aceb düş gördüm deyü
Bubama didüm bunı
Sultân olursın didi
Çün eşitdim ben anı
Geldim saña sevinü
Hâlasına söyledi
Düşün takrîr eyledi
Kimseye dime didi
Basîret ismarlayu
Ol hatun bir gün meger
Sığışmaz içine haber
Ol düşü takrîr ider
Ma'nâsına sevinü **(6/a)**
Yûsufiñ kardaşları
Eşitdiler haberi
Hep karardı içleri
Yûsufi günüleyü??
Bunı bunda koyalum
Ayrık söze girelüm
Bir meclise varalım
Gine söze kâvını?
Ya'kûb ol Yûsuf ile
Düni günü hem bile
Gizlü işi kim bile
Başına gele deyü
Ya'kûbuñ oğlanları
Birgün durdılar öri
Vardı oturdu her biri
Hep Yûsufi kovlaşu
Kamusı der bu işi
Atamız sevmez bizi
Yûsufda göñli gözi
Bir iş kılalum deyü
Yûsufi ayırasız
Atamızdan alasız
Eger helâk kılasız
Soñra tevbe ola mu
Yehûdâ eydür varuñ
Bu iş hiç olmaz bilüñ **(6/b)**

Hem korkuñ âgâh oluñ
 Atamız duya deyü

Durup bir gün varalum
 Yûsufi dileyelüm
 İltüp kurda virelüm
 Hiç atamız duymayu

Hele bir gün vardılar
 Yûsufi dilediler
 Ya'kûba yalvardılar
 Yûsufi virgil deyü

Varalum oynayalum
 Yazuda yazlayalum
 Hoş eyü söyleyelüm
 Kamumuz eyü huylu

Ya'kûb eydür alasız
 Bilmezem ne kilasız
 Anı kurda viresiz
 Dir bunlara söyleyü

Ya'kûb hiç eşitmedi
 Sözlerini tutmadı
 Oglanları hep gitdi
 Ya'kûba kin bağlayu

Halvet yire vardılar
 Danışuban durdılar
 Bunı savâb gördiler
 Kurda yedirdik deyü **(7/a)**

Rubil eydür bu hüccet
 Yeter bize sa'âdet
 Olmuşdurur bu 'âdet
 Anca oğlan kurt yiyü

Bu kez varup alalum
 İltüp kurda virelüm
 Kurt yemişdür deyelim
 Atamuza bildirü

Sabâh tanla durdılar
 Ol Ya'kûba geldiler
 Girü selâm kıldılar
 Kamu tâbû?? eyleyü

Çün selâm eylediler
 Yûsufi dilediler
 Dişlerin bilediler
 Meger hîle eyleyü

Bes Ya'kûb hâli bildi
 Aglayu durı geldi
 Yûsuf başın yudurdu
 Öper kucar ohşayu

Başın yudı bağladı
 Gözlerin sürmeledi
 Bunlara ismarladı
 Ya'kûb döndi aglayu

Egnine ton geydirdi
 Altun kuşak kuşatdı **(7/b)**
 Başına altun tâc urdı
 Bile çıkdı göndürü

Didi oñat saklañuz
 Eyü timar eyleñüz
 Sag esen getirinüz
 Kavli kıldı berkidü

Ya'kûb yolda oturdu
 Bunlar Yûsufi getürdi
 Dâye aglayup vardı
 Yûsufi nitdiñ deyü

Ya'kûb eydür gönderdim
 Bunlara ismarladum
 Aglayu bunda kaldım
 Gitdi anlar dolanu

Dâye segirdüp yetdi
 Yûsufiñ elin tutdı
 Bunlar döndi segirtti
 Ol aglar dönmez girü

Dâye herkez eslemez
 Yûsufiñ elin komaz
 Koyup bunları gitmez
 Alup giderem deyü

Ben sizden hayâl itdüm
 Andan oturdu (önürdi) yetdüm
 Bir iş idersiz korkdum
 Der eşkere söyleyü **(8/a)**

Ben oglumdan ayrıldım
 Yûsufi oğul didim
 Yûsuf girü dönelim
 Deyüp aglar yalvaru

Kardaşları geldiler
 Yûsufi getürdiler
 Dâyei segirttiler
 Dâye döndi aglayu

Ya'kûba dâye geldi
 Bunlar görünmez oldu
 Ya'kûb aglayu kaldı
 Yûsufina özenü

Göñlüne korku düşdi
 Dâye ile ağlaşdı

Endamları titreşdi
Nidelüm Yûsuf deyü

Hem Ya'kûb gör kim nitdi
Karavaş oglun satdı
Aña hasretlik itdi
Yûsufı kıla deyü

Dedi ardınca varam
Yitüp girü döndürem
Döndi eydür umaram
Ahşamın gele deyü

Söz çok bunlar vardılar
Koyunu döndürdiler **(8/b)**
Yâmini gönderdiler
Yürü sen eve deyü

Yâmin çün eve vardı
Yûsufdan haber aldı
Ahşamın gelür didi
Hoş yürürdür oynayu

Yâmin çün eve gitdi
İşit sen bunlar nitdi
Rubil Yûsufı tutdı
Gel berü der kakıyu

Donların çıkardılar
Hem bir iki urdılar
Yalın ayak itdiler
Kaldı Yûsuf aglayu

Etmegini aldılar
İtlere bıraktılar
Yalınca yürütdiler
Kaldı Yûsuf aglayu

Dövüben kakıdılar
Hem bir iki urdılar
Ol düşüni sordılar
Nice düş gördüñ deyü

Yûsuf düşüni söyledi
Hep hikâyet eyledi
Bunlar hep günüledi
Bu sultan olur deyü **(9/a)**

Biz bunı öldürelüm
Şâhlığın bildürelim
Soñra tevbe kılalım
Günâhından kurtulu

Eger bu diri ola
Hep bizden ulu ola
Bize katı 'âr ola
Didiler günüleyü

Düşüni söyleddiler
Ma'nâsını bildiler
Bir iki kez urdılar
Yalandur düşüñ deyü

Kimi elinden tutar
Kimi ardından iter
Yûsuf yürür kâh düşer
Yene durur yalvaru

Yûsuf eydür yoruldu
Hem acıkdum susadum
Yürüyü hem büküldüm
(buñuldum)
Yatayın dir aglayu

Rubil Yûsufı tutdı
Yüzünü yire sürdi
Şem'ün bıçak çıkardı
Öldürmege sevinü

Kaçdı Yûsuf bir yana
Ol da urdı yüzine **(9/b)**
Girü vardı bir yana
Aña bakar yalvaru

Kıydıklarını bildi
Yûsuf azıcık güldi
Öleceğini bildi
Kurtulmaklık umanu

Yehûdâ eydür nolduñ
Meger sen deli olduñ
Eyt sen neye güldüñ
Bildür bize tâ bellü

Yûsuf bu kez eyitdi
Yâ kardaşlar bil didi
Bir sığınacam var idi
Siziñ için arzulayu

Ol benim deli köylüm
Ol evde sığınacagım
Sübhânıma sığındum
Düşüm baña ne kılı

Yañılış oldu gelmegim
Mihnet oldu ammâ kim
Ol evde sığınacagım
Yañılış oldu ol bellü

Baña kahir kılduñuz
Atam hatırın koduñuz
Düşmânım siz olduñuz
Öldürmege kıvanu **(10/a)**

Yehûdâ şefkat itdi

Yûsuf berü gel didi
 Yûsuf yine agladı
 Kurtaram seni deyü
 Yûsuf aña sığındı
 Etegi altına girdi
 Kardeşleri hep gördi
 Yehûdâi arayu
 Eytidiler gizledüñ
 Kavlimizi döndürdüñ
 Yûsufa sen kıymaduñ
 Sözüñ girü döndürü
 Biz tokuz kardeş birüz
 Seni de bile öldürüz
 Yûsuf ile koruruz
 Didi bunlar söylenü
 Yûsufı virir misin
 Terkini urur mısın
 Ya bile ölür misin
 Sen dahı Yûsuflayu
 Yehûdâ eydür bu olmaz
 Bu işi Teñri sevmez
 Atamız kabûl kılmaz
 Bu işden dönüñ gerü
 Geliñ bunı öldürmeñ
 Öldürüp kana girmeñ **(10/b)**
 Yarın oda yakılmañ
 Tamu içre kaynayu
 Atam atası Halîl
 Oda atdı Nemrûd bil
 Sakladı anı Celîl
 Odu bostân eyleyü
 Vahiy itdi aña Cemîl
 Âyâ İbrâhîm Halîl
 Ogluñ kurbân eylegil
 İsmâ'îli sevgülü
 Bıçak anı kesmedi
 Halîl oda yakmadı
 Ya'kûb `âsî olmadı
 Mevlâdan korkuñ deyü
 Geliñ tedbîr idelüm
 Bunı öldürmeyelüm
 Kuyuya bırakalum
 Ol anda öle kendü
 Bunı savâb gördiler
 Aña râzî oldılar
 Ol kuyuya vardılar

Yûsuf aglar yalvaru
 Gömlegin çıkardılar
 Anı yalın kıldılar
 Teñriden korkmadılar
 `Akılların berkidü **(11/a)**
 Yûsuf kuyuya atdılar
 Biraz turup gitdiler
 Andan koyup gitdiler
 İşte kurtulduñ deyü
 Ol kuyunuñ sıfâtı
 Niçeligi sûreti
 Kim kazduğı kıssai
 Eydivirem tâ bellü
 Kâfirlerden ol Şiddâd
 Kazmış anı ibn-i `Âd
 Kul aslı ol Amizâd
 Olaydı ulu işlü
 Ol vâkit bir er var idi
 Anıñ adı Hûd idi
 Ol er peygâMBER idi
 Ol Tañrısına dogru
 Tevrâtı hep okumuş
 Yûsuf kıssasın bilmiş
 Allahına yalvarmış
 Yûsufi göster deyü
 Ol Hakdan nidâ gelmiş
 Var ol kuyuya dimiş
 Hem anda gizlen dimiş
 Kalan halkdan sakınu
 Yûsuf dünyâyâ gele
 Seni kuyuda bula **(11/b)**
 Maksûdıñ hâsıl ola
 Hâcetiñ kabûl kılı
 Hûd ol kuyuyu gördi
 Gelüp içine girdi
 Gitdi halvet yer düzdi
 Kuyu içre gizlenü
 Üç yüz yıl tamâm oldı
 Çok mahlûk kondı göçdi
 Ol vaktin Yûsuf göçdi
 Duru geldi Hûd örü
 Gördi bir sûret gelür
 Ayla gün `âciz olur
 Hûd dahı hayrân olur
 `Aceb bu nedür deyü
 Kuyu derin suyu çok

Yûsuf duracak yer yok
 Hûd'a tokundi bir ok
 Sözi eşit `ibretlü
 Allahıñ kudret işi
 Yer altında bir taşı
 Toldı kuyunuñ başı
 Yûsufa döşek olu
 Yûsuf çün taşta indi
 Anda dizi sıyrıldı
 Cebrâil hâzır geldi
 Aña `ilâc getirü **(12/a)**
 Çün selâmın getürdi
 Yanına hoş oturdı
 Dizine kâfir urdı (kâfur?)
 Sebebi budur deyü
 Bu kez Hûd durı geldi
 Yûsufa selâm virdi
 Hem Yûsuf sen dur didi
 Gel berü iş ne olu
 Hûd miskîn anı gördi
 Ahvâlin tamâm sordı
 Gördüğine sevindi
 Yûsufu arzulayu
 Yûsufa nazar itdi
 Nâgâhın ussı gitdi
 Hûd'a hem va'de yetdi
 Düşüp öldi ugunu
 Cebrâil yine geldi
 Hûd'uñ ölüsin aldı
 İltüp topraga saldı
 Yûsufı korkar deyü
 Girü Cebrâil geldi
 Yûsufı ögütledi
 Kardeşlarına zinhârdı
 Yâ Yûsuf küsme deyü
 Allahdan nidâ geldi
 Yûsuf anı eşitdi **(12/b)**
 Yûsufı ögütledi
 Hiç kayırmagıl deyü
 Sen ulu şâh olasın
 Memlekât mâl bulasın
 Bunda sehil olasın
 İşte kurtulduñ deyü
 Yûsuf kayguya batdı
 Kırk gün kayguda yatdı
 Âhir Allah gör nitdi

Vir salavât çağlayu
 Kardeşları döndiler
 Bir oglak öldürdiler
 Gömlegin kanladılar
 Döndiler eve gelü
 Yolda bir ağaç vardı
 Ya'kûb anda oturdı
 Yukarudan ün geldi
 Eşitdi Seb'ün deyü
 Ya'kûb eydür ün geldi
 `Aceb nice hâl oldı
 Eyvâh Yûsufum kaldı
 Ya'kûb düşdi ugunu
 Durdı evine geldi
 Yukarı güne bakdı
 Dönüp ardına bakdı
 Ya Yûsuf gele deyü **(13/a)**
 Ya'kûb döndi evine
 İllâ bakar ardına
 Korkar ol Yûsufına
 Ne kıldılar kim deyü
 Oglanları yaklaştı
 Yakın yakın çoklaştı
 Kamusı hep aglaştı
 Vâveylâ Yûsuf deyü
 Kamu eve geldiler
 Yazu haber virdiler
 Ya'kûbı aldatdılar
 Gice oldı karañu
 Karañu gice oldı
 Ya'kûb anlara sordı
 Yûsuf hâli ne oldı
 Eydüñ baña dosdogru
 Bunlar eydür biz varduk
 Yazuda yaruşurduk
 Kuyu katında koduk
 Biz gelince dur deyü
 Yürülmekden üzölmüş
 Nâgâh uykuya yatmış
 Gelüp anı kurt yemiş
 Gâfil iken oynayu
 Ya'kûb anı eşitdi
 Ugunup yere düşdi **(13/b)**
 Oglanları aglaştı
 Yavız iş kılduk deyü
 Bu kez çün erte oldı

Ya'kûbuñ ussı geldi
 Bunlara yene sordı
 Kanı Yûsufum deyü
 Yehûdâ cevâb virdi
 Eydür düşvâr iş oldu
 Gelüp anı kurt yedi
 Donun kanın yumayu
 İnanmaz iseñ bize
 Bu gerçek sözümüze
 Yalan olmasın size
 Aglaşurlar yalvaru
 Gömlegin çıkardılar
 Bes Ya'kûba virdiler
 Yalan sözler kurdılar
 Ataların aldadu
 Ya'kûb gömlegin gördi
 Alup anı aradı
 Hîç bir delik bulmadı
 Aglar anı arayu
 Eydür ne hoş kurt imiş
 Gömlegini yırtmamış
 Yûsufı ol yememiş
 Meger şefkat eyleyü **(14/a)**
 Ol idi hasediñüz
 İledüp yedirdiñüz
 Bu kez baña geldiñüz
 Yalan yere aglayu
 Yürüñ yazuya varuñ
 Kurdı baña getürüñ
 Tîz bu işi bitürüñ
 Ey toğrı katarlayu
 Yohsa ben örü duram
 Hoş arı namâz kılam
 Hâlıkıma yalvaram
 Hep gidesiz kırılı
 Du'âsından korkdılar
 Yazuya dagıldılar
 Varup bir kurt tutdılar
 Aluban tîz getirü
 Boynuna ip takdılar
 Dişlerin çıkardılar
 Agzını kanatdılar
 İşbu kurt yedi deyü
 Ya'kûb ol kurdı gördi
 Kalkuban örü durdı
 Bu kez ol kurda sordı

Yûsufum nitdüñ deyü
 Yûsufum niçün yidüñ
 Hîç gömlegin yırtmaduñ **(14/b)**
 Ol Allahdan korkmaduñ
 Bunda gelem dimeyü
 Ol kurda ferman geldi
 Agzın açup söyledi
 Hoş tutu selâm virdi
 Ol Ya'kûba deyenü
 Eydür ođluñ görmedüm
 Kandeligin bilmedüm
 Yûsuf etin yemedüm
 Diñle sözüm inanu
 Kogıl beni varayım
 Hep kurtları dereyim
 Katuña getüreyim
 Ola kamusu doğru
 Ben dahı bir dertlüyem
 Bugün bağrı başluyam
 İki gözü yaşluyam
 Secde kıldı aglayu
 Bir yırak yerden geldüm
 Bir oğlum yavı kıldım
 Hayrân olup yürüdüm
 Tutdı beni ulaşu
 Ol oğlum gâib oldu
 Tamâm yedi yıl oldu
 Hasreti baña kaldı
 Deyüp aglar döğünü **(15/a)**
 Kurt gidüp gerü geldi
 Ya'kûbuñ elin aldı
 And içüp doğrı oldu
 Ayruk et yemem deyü
 Ya'kûb ol kurdı kodı
 Ol işi Hakdan bildi
 Göñli teşvîşe düşdi
 Makâm tutdı aglayu
 Diñle gel ey bîgâne
 Ya'kûbdan bu zamâne
 Ken'ân kurdı bir dane
 Adam etin yemeyü
 Ya'kûba geldi belâ
 İnâyet Hakdan ola
 Bu hasretten kurtula
 Yûsufı gele girü
 Kaldı Yûsuf kuyuda

Ya'kûb bunda kayuda
Her gün ister yazuda
Yûsufî bulam deyü

Yehûdâ örü durdı
Her gün kuyuya vardı
Hem Yûsufî çağırđı
Ahvâlin nedir deyü

Yûsufdan cevâb geldi
Eydür hâlim hoş didi **(15/b)**
Bâkî hâlim hak didi
Hasretim sizensiz deyü

Çün kırk gün tamâm oldı
Yûsuf kuyuda kaldı
Hem va'de tamâm geldi
Yûsuf çıkısar deyü

Hoş salavât virelüm
Milki hâli görelüm
Bu meclisde duralum
Gayretde ola bellü

(Okunamayan bölüm başlığı)

Meger Mısır şehrinde
Bir mâlik vardır anda
Misli yokdur düzende
Bâzîrgândur devletlü

Mâlin hisâbın bilmez
Dilinde yalan gelmez
Hergiz hatâ iş kılmaz
Gâyetde eyü huylu

Bir gün evine geldi
Gice yatup uyudı
Bir hoş eyü düş gördi
Sabâh durdı sevinü

Geldi bâzâr içine
Ta'birciler yanına **(16/a)**
Oturdı dükkânına
Düşün eydür aıladı

Eydür bugün düşümde
Yürür idim Ken'ânda
'Âd kuyusu katında
Gördüm bu düşi kamu

Gökden yire gün iner
Girüp bakmadan çıkar
Girüp yüküme dolar
İçinde gezer yürü

Çıkıban göge agar
Bir pâre bulut dogar

Üstüme nurlar yagar
Ol bulutdan dökülü

Durup nûrları derdüm
Sandıklarım toldurdum
Düşümi saña didüm
Ta'biri nedür deyü

Ta'birci kitâb aldı
Bakuban hayrân kaldı
Düş ne olasıñ bildi
Hem mâlike söyleyü

Mâlike dir gel bunda
Bırkaç altun ko şunda
Eyü geldi ta'bir de
Düşünü yoram deyü **(16/b)**

Mâlik altunı verdi
Ta'birci kitâb gördi
Düşünü eydiverdi
Cümlesini aıladı

Eydür ol yire varduñ
Gün indüğünü gördüñ
Dürri mercânı derdüñ
Satduklarıñ dolduru

Ol yazuya varasıñ
Bir kul oğlan bulasıñ
Anı satun alasıñ
Hûbluğına imrenü

Âhir anı satasıñ
Mâl içine batasıñ
Pâdişâhlık utasıñ
Tâ ölünce şâz olu

Ta'birde böyle gördüm
Düşünü işte yordum
Dogrusun böyle gördüm
Der var imdi sevinü

Mâlik bâzârdan durdı
Ta'cil evine geldi
Katır deve getürdi
Yol tutdı katarlayu

Deve katır yükletdi
Ken'ândan yaña gitdi **(17/a)**
Yaragın tamâm itdi
Gitdi düşün isteyü

Mâlik yazuya vardı
'Âd kuyusını gördi
Yedi gün anda durdı
Ol düşünü isteyü

Ün geldi yukarudan
 Ol istediğin oğlan
 Yâ Mâlik var git katlan
 Elli yıl geğsin deyü
 Andan soñra bulasın
 Maksûdına iresin
 Key çok mâllar bölesin
 Elli yıl katlan deyü
 Mâlik anı eşitdi
 Durup evine gitdi
 Oturup hem sabır itdi
 Ol müddet gelsün deyü
 Gâh sabır kılup durdı
 Gâh bir sefere vardı
 Gâh ol Hakka yalvardı
 Düşüm gerçek kıl deyü
 Elli yıl tamâm geçdi
 Va'de tamâm yaklağdı
 Mâlik anda iriğdi
 Yükün çözdü diñlenü **(17/b)**
 Nâgâh kuyuya bakar
 Kuşlar inüben çıkar
 Bes kullarına söyledi
 Kuyuda su var deyü
 Mâlikin iki kulu
 Var idi yüzi suyu
 Biriniñ Kâmil adı
 Biriniñ Beşîr deyü
 Kâmil Beşirle durdı
 Kuyu üstüne vardı
 Kova urgan getürdi
 Bir eşige berkidü
 Ol kuyudaki kuşlar
 Ol imiş feriştehler
 Yûsufa eş olmışlar
 Yüregürler çekrinü??
 Beşîr urganı saldı
 Kâmil kova doldurdu
 Cebrâil irüp geldi
 Yâ Yûsuf durgıl deyü
 Teñriden buyruk geldi
 Urganı yapış deyü
 Eyllenme tîz dur dedi
 Kuyudan çık kurtulu
 Yûsuf hâlin bildin mi
 Gözüñile bakdın mı **(18/a)**

Özüñ kıyas itdin mi
 Eyit gel baña dogru
 Yûsuf eyitdi bakdum
 Ben gönñlümden eyitdim (ayıtdım)
 Eger ben kul olaydum
 Bahâmı kim yetirü
 İmdi Cebrâil eydür
 Elüñi urgana var (ver)?
 Kuyudan çık bahân gör
 Yene degirsün bellü
 Beşîr urganı çekdi
 Kâmil bakuban gördi
 Bir güzel oğlan çıkdı
 Beşîr dir hem sevinü
 Yâ Beşîr hâze'l-gulâm
 Sanasın bedri tamâm
 Sûreti ceddü'l-enâm
 Bir ferişte sıfatlu
 Mâlik hod eydiverdi
 Ezelden ismarladı
 Mâlik kullara didi
 Gözedüñ istek deyü
 Kim ki anı bilürse
 Yâ haberiñ alursa
 Ol kulı kim getirse
 Eylikler idem deyü **(18/b)**
 Kızımı aña virem
 Elimle bitı yazam
 Kullukdan âzâd idem
 B(y)ürükü? beglik ulu
 Çün Mâlik hâli bildi
 Segirdüp karşu geldi
 Yûsufuñ elin aldı
 Yük içinde gizleyü
 Kardaşları geldiler
 Yüce yerden bakdılar
 Yûsufi bulmadılar
 Kuyu üzre yürüyü
 Bes dagdan segirttiler
 Kâfle konmuş gördiler
 Ol kuyuya bakdılar
 Bunlar kafleye varu
 Bunlar Mâlike sordı
 Bir kulumuz var idi
 Bes bize haber geldi
 Size gelmiş gizleyü

Tîz bize virüñ berü
 Hîç gizlemeñ siz gerü
 Öhkem gelince erü
 Korkuñ bizden sakınu
 Yohsa şimdi dururuz
 Cümlemüz haykırırız **(19/a)**
 Kamuñuz öldürürüz
 Bir komazuz tükedü
 Mâlik korkup titredi
 Bes Yûsufı çağırdı
 Bunlara ısmarladı
 Kendi adın sakınu
 Bes Yûsufı aldılar
 Dilince korkutdılar
 Öldürü(rü)z didiler
 Yûsuf aglar ditreyü
 Eydür beni öldürmeñ
 Öldürüp kana girmeñ
 Hâliñizi bildirmeñ
 Bu Mâlike tañlayu
 Bunlar hepsi and içdi
 Geçen işlerden geçdi
 Yûsufıla tanışdı
 Seni satalum deyü
 Bes Yûsuf râzî oldı
 Bunlar duruban geldi
 Mâlike tabu kıldı
 Bunı satalım deyü
 Yâ Mâlik bilür misin
 Bu kuli alur mısın
 Çok altun virir misin?
 Bize bahâsın bellü **(19/b)**
 Mâlik eydür aluram
 Çok altunlar virürem
 Benüm ile altun yok
 Tavar kumaş toptolu
 Altun aslından ey yâr
 On tokuz altunum var
 Kimi kalp kimi geçer
 Alur mısın var deyü
 Bunlar eydür alalum
 `Ayıblu kul virelüm
 Üç `aybı var deyelüm
 Tâ ki saña añladu
 Kaçıcıdur bilesin
 Kaçan bizden alasin
 İltüp yırak satasin

Bizden aluñ asıllu
 Hele sen kuli algıl
 Birkaç `aybı var bilgıl
 Anlara kâil olgıl
 Bahâ alavuz girü
 Mâlik eydür siz varıñ
 `Ayıblarıñ hep deyüñ
 Hep altunumı aluñ
 Söyleşelüm satısu
 Bunlar eydür yalancı
 Hem uğrıdur ikinci **(20/a)**
 Üçünci hem kaçıcı
 Eşit gel bizden bellü
 Mâlik eydür eşitdim
 `Ayıblarını bildim
 Kamusun kabûl kıldım
 Kesin bahâsın bellü
 Yanımda altunım yok
 Güllâbile kumaş çok
 Pul barmak var kıymet yok
 Benden eşitdim bellü
 Yûsuf eydür göñlünden
 Kardeşlerim öñünden
 Çok söylese dilinden
 Mâlik güci yetmeyü
 Bunlar eydür almazuz
 Güllâb kumaş almazuz
 Ol bunları aluruz
 Kalanın bağışlayu
 Mâlik eydür yigitler
 On tokuz altunum var
 Alın benden ikişer
 Biriñüz bağışlayu
 Bunlar eydür biz aldık (kef ile)
 Hem ol kadara satdık
 Kalanın bağışladık
 Al bizden kabûl kılı **(20/b)**
 Mâlik Yûsufa bakdı
 Bu erler seni satdı
 Hem sen kul mısın didi
 Yudunmagıl gizleyü
 Dönüp Yûsuf eyitdi
 Ulularımdır didi
 Hem düşmânlarım oldı
 Saña satdılar deyü
 Bes sen olduñ lâygım

Bunlar oldu dūřmânım
Ben bunlara dönmezem
Hak yerine getirü

Bunlara Yûsuf vardı
Kamusın âsânladı
Öpüp koçup agladı
Mâlik bakar tañlayu

Bunlar Yûsufa didi
Biz pişmân olduk didi
Bu işden kor(k)duk didi
Kamusı hep aglayu

Adımız sakınıruz
Hem yalancı oluruz
İmdi yürü sen vargıl
Sabır kılup katlanu

İş ne olur ummagil
Sakin kim hem gelmegil **(21/a)**
Atamı ağırlagil
Eyü söz öğüt virü

Aglayup girü geldi
Gözünden kanlar indi
Mâlik yanına geldi
İşte kulunam deyü

İşit Mâlik neyledi
İki elin bağladı
Bir deveye bindürdi
Kaçmasın dir saklayu

Kafle göçdi yürüdi
Gice karañur oldu
Bir mekânda ugradı
Düşdi Yûsuf aglayu

Yûsuf anası ölmüş
Meger kabri anda imiş
Yûsuf deveden inmiş
Anasına aglayu

Eydür ana sen bilgil
Garîb oldum hem bilgil
Oglunı esirgegil
Kul oldum ben satlı

Atamdan ayırdılar
İltüp kuyuya saldılar
Kul deyüben satdılar
Kardaşlık hakkı deyü **(21/b)**

Anacığım togmayaydum
Nola senden olmayaydum
Bu cefâi görmeyeydim

İki ellerüm baglu

Ana sen olmayayduñ
Bu sine gelmeyeyduñ
Benim hâlim bileydüñ
Aglayu em(s)irgeyü

Sininden bir ün geldi
Cânım Yûsufum noldı
Yûsuf eşitdi ugundi
Anası ünün diñleyü

Yûsuf bunda mihnetde
Anasıle hasretde
Ugrıdı oldu ırte
Mâlik kanı Yûsuf deyü

Yûsufı istediler
Deve bulmadılar
Gördi kaçmış didiler
Yayıldılar isteyü

Bir kara kul var idi
Varup Yûsufı buldı
Yüzine birkaç urdı
Getürdi sürükleyü

Allahına yalvardı
Bu kez Yûsuf agladı **(22/a)**
Hakkımı algıl didi
Suçum yokdur bildirü
(Rasim)
Kul Yûsufı getürdi
Mâlike ismarladı
Mâlik deveye urdı
Yalın zencîr bağlayu

Hoş tamâm ırte oldu
Kızaruban gün togdı
Bir kara bulut geldi
Yıldırımlar şakıyu

Cihân karañur oldu
Kara yağmur tolu yağdı
Sahrâ kamu sel oldu
Kafle korkdılar kamu

Tugur? olgıl ol Mâlik
Çağırup der hünâlik
Bize geldi vîrânlik
Berü geliñ yazıklu

Bes ol kara kul vardı
Yazuklu benim didi
Ol oğlanı urdumdı
Yüzü üzre sürüyü

Kaçduñ deyü oğlanı
Buluncadır ben anı
Göge döndi yüzünü
`İmrân dilin söyleyü **(22/b)**

Bilürem andan oldı
Bu belâ bize geldi
Teñrisine yalvardı
Bu oglancık yalvaru

Mâlik eydür tiz vargil
Anıñ hâtırın sorgıl
Elin ayagın öpgil
Ol suçunu dileyü

Ola kim esirgeye
Tañrısına yalvara
Bizi halâs eyleye
Yohsa kulduñ (kolduñ) kırılı

Ol kul Yûsufa geldi
Elin ayagın öpdi
Hem Yûsufa diledi
İlanıdur? yalvaru

Yûsuf göñlü hoş oldı
Suçunu bağışladı
Dudagını depretdi
Tañrı adın okuyu
Ol sâ'at bulut gitdi
Karañulık açıldı
Açılıp hem gün togdı
Ulu kiçi sevnişü

Mâlik eydür kavmine
Hürmet kıludıñ oglana **(23/a)**
İnanmış Tañrısına
Sözi gerçektir deyü

Elin ayagın çözdı
Mâlik gelüp gör nitdi
Ağır hil'at geydürdi
Atı üzre bindirü

Kaflesine çağırđı
Yûsufı ismarladı
`İzzetler eyleñ didi
Begüñüz budur deyü

Bu oğlan eyü huylu
Dogru sözlü hürmetlü
Kamuñuz bundan udlu
Buña mutî' ol deyü

Yene Yûsuf beglikde
Ni'met içre y(b)eglikde
Ya'kûb Miskîn hasretde

Yürür anda aglayu
Mâlik Yûsufı aldı
Meger bir şehre vardı
Yüklerin yıkup kondı
Yûsufı hürmetleyü

Yâbüstân şehriñ adı
Hep halkı kâfir idi
Bunlar Yûsufı gördi
`Acebleşdi tañlayu **(23/b)**

Bunlar Yûsufa eyitdi
Yigit seni kim yaratdı
Bu sûreti kim verdi
Biz kamumuz inanu

İnandılar Tañrıya
Hem Yûsuf peygambere
Mutî' oldı buyruğa
Ol şehir halkı kamu

Mâlik bu şehirden gitdi
Yânlûs şehrine gitdi
Şehir halkı eşitdi
Karşu geldiler kamu

Yûsuf yüzün gördiler
Bu kez du'âc tutdılar
Biñ yıl aña tapdılar
Kamusı kâfir olu

Andan dahı gitdiler
`Azmî seferin itdiler
Şehr-i Kuds'e yetdiler
Mâlik çıkdı ilerü

Ol Mâlik bir düş görmüş
İklîmine haber virmiş
Çıkiñ deyü çağırmiş
İşbu kâfleye karşu

Kamu karşu çıkdılar
Çün Mâliki gördiler **(24/a)**
Bunlar haber virdiler
Begümüz budur deyü

Bu şehriñ halkı eydür
Bu Mâlik her yıl gelür
Bizüm beg niçün ider
Siz karşu çıkiñ deyü

Hele karşu çıkdılar
Bu kâfle görđiler
Nâgâh Yûsufı gördiler
Hayrân oldılar kamu

Bir ferişte var idi

Âdâm sûretlü idi
Ol Yûsufa eş oldı
Dilden gözden saklayu

Bir perrî oğlu var idi
Yûsufufla togmışıdı
Yûsuf sûretlü idi
Az güzel Yûsufılayu

Kande bir oğlan toğar
Bir perrî ile toğar
Yaşda berâber yaşar
Ölürse bile ölür

Ol ferışteh söyledi
Ol kim saña söyledi
Baña karşu gel didi
Oldur bu oğlan deyü **(24/b)**

Buyurgıl kâfle bilen
Bunu görmege gelin
Bunuñ sözün simayın
Kimse şöyle bildürü

Ol be(i)g ilerü geldi
Yûsufa selâm virdi
Sen kimsin deyü sordı
Eyit baña bildirü

Andan Yûsuf eyitdi
Ol kim saña söyledi
Yürü karşu ık dedi
Ben olam dir bil bellü

Beg bu sözi eşitdi
Tañılayup `acebledi
Ulu konuklık itdi
Yûsufu ağırlayü

Yûsuf eydür eşitgil
Benüm sözimi tutgıl
Pûda secde kılmagıl
Hâcuñ ufad? olu

Ol big eydür eşitdüm
Sözünü kabûl itdüm
Pûthâneye varalum
Ol hâca söz söyleyü

Eydür ol pût eydürse
Bu filân kişi derse **(25/a)**
Sözün gerçek olursa
Mutî' olam inanu

Yûsuf eydür varalum
Sarâyile girelüm
Hâclarını görelüm

Hakkı aña söyledü

Bunlar sarâya vardı
Ol hâc Yûsufı gördi
Deprenüp selâm virdi
Sen peygâmbersin deyü

Hemândem ufanup sındı
Beyiñ göñlü yumşadı
Hem kuşagını çözdü
Yûsufa bağışılayu

Ol beg müslîmân oldı
Bir Tañrıya inandı
Barmagını getürdi
İmâna geldi doğru

Yûsufuñ elin aldı
Bu kez evine geldi
Kâflei konukladı
Bir lokma Yûsuf yiyü

Beg eyitdi Mâlike
Bu kul lâyıık beglige
Kul bu mertebe dege
Seyyid-i sultân olu **(25/b)**

Mâlik sözi diñledi
Ne deyecegin bilmedi
Efendim olur didi
Ben aña kulum bellü

Yûsufufla Mâlik göçdi
Bir iki menzil geçdi
Bu beg tedbîre düşdi
Yûsufı alam deyü

İki biñ er adlandı
Yûsuf ardınca vardı
Kâfle bakuban gördi
Durdılar yaraklanu

Mâlik eydür Yûsufa
Uş bize geldi cefâ
Bir yalvarsañ Allaha
Bu leşker döne girü

Yûsuf leşkeri gördi
Leşker Yûsufı gördi
Kamu hep yere düşdi
Üç gün hiç deprenmeyü

Bunlaruñ üni gitdi
Mâlik bir şehre yetdi
Yûsuf göñlüne düşdi
Bencileyin kim deyü

Halkı `acebe kaldı

Gözümde `ibret odı **(26/a)**

Her kim göre yüzümi
Düşer hayrânı olu

Bu tedbîre söyledi
Göñlünden fikir itdi
Hakdan anı horladı
Hiç kimse begenmeyü

Yakarudan ün geldi
Yâ Yûsuf görgil didi
Hâliñi bilgil didi
Kimse saña bakmayu

Yûsuf atından indi
Yüzün secdeye urdı
Aglayu feryâd itdi
Yâ Rabbî tevbe deyü

Tevbesi kabûl oldı
Yûsuf başın kaldırdı
Şehirli bakup gördi
Hayrân oldılar kamu

`Arşimük şehrinden geçdi
Mâlik Mısra yaklaştı
Mısır halkı çağırdı
Gidelüm oğlan gelü

Mâlikden yaña varıñ
Kamu anda deriliñ
Oğlanı hem görüñ
San ferişte sıfatlu **(26/b)**

Mısır ehli duyulur
Birbirile söyleşür
Güzel oğlan deyüşür
Gelsün varalum deyü

Mâlik varubân indi
Mısır ırmagina kondı
Mısır halkı tonandı
Bu Mâlik gelür deyü

Mâlik Yûsufa didi
Bu ırmaktan yun didi
Yol tozu gitsün didi
Var suya üşenmeyü (uşanmayu)

Hem varup suya yungıl
Yol tozından ayrılğıl
Altun tonların geygil
Varalum şehre girü

Vardı ol su katına
Yalvardı Hâlikına
Tenümi örtgil yene

Halâyıktan gizleyü

Yene Allah buyurdı
Bir pâre bulut geldi
Yûsuf üstüne durdı
Gün togunmasın deyü

Deñize hitâb geldi
Kamu balıklar çıkdı **(27/a)**
Yûsufi çevre aldı
Halâyıktan sakınu

Dahı bir balık geldi
Ayagın örü durdı
Yûsufa selâm virdi
Dile geldi söyleyü

Eydür yâ Yûsuf sıddık
İşitgil benden tahkik
Beni yaratdı Hâlik
Hem eyledi devletlü

Balıklara sultanam
Hem kamuya fermânam
Bir ogula hayrânam
Ol Allahdan dileyü

Yâ Yûsuf hâlim bilgil
Baña bir du`â kılğıl
Hâlikına yalvargıl
Baña bir ogul virü

Yûsuf bir du`â kıldı
Dergâhda kabûl oldı
Ol Hâlik ogul virdi
Balıga kerem kılı

İki ogula yetdi
Biri Yûnusı yutdı
Biri yüzügin yutdı
Süleymânıñ saklayu **(27/b)**

Yûsuf ol suda yandı
Bu kez Cebrâil indi
İki hulle getürdi
Ki Yûsuf giye deyü

Yûsuf hullei geydi
Mâlik katına geldi
Mâlik ol tonı gördi
Sordı bu kandan deyü

Yûsuf eydür Gufrânım
Virdi baña Sübhânım
Bellü hem bilür hâlim
Geydürdi ağırlayu

Mâlik bunda oturdı

Sultâna haber saldı
Mısra güzel kul geldi
Senin de var mı deyü

Sultâna haber oldı
'Âr idüp gayret itdi
Nice hûblar donatdı
Mısır şehrin bezeyü

Yigirmi dört biñ oğlan
Bezedi oldem sultân
Çagız oldem sultân
Hep çarşuya derilü

Bu hâli böyle kıldı
Mısır şehrin bezedi **(28/a)**
Mâlike adam saldı
Kulın getürsin deyü

Didi Mâlike gelsün
Mısır hûbların görsün
Kendi kulın gizlesün
Getürsin dokuşduru??

Sultândan haber vardı
Mâlik Mısıra girdi
Hûbî dilberi gördi
Sokakları tolduru

Yûsuf ardınca geldi
Bu hûblar 'âciz oldı
Kamusı hayrân oldı
Bu kul degildir deyü

Yûsuf çarşuya vardı
Hûblarıñ ussı gitdi
Sultân teferrüc itdi
Bu âdem degil deyü

Mâlik çün Mısra geldi
Evine muştucu saldı
Mâlik evine geldi
Gice yatdı uyuyu

Acılar tatlu oldı
Mısır halkı sevindi
Eşidiñ neler oldı
Mısırdanda andan girü **(28/b)**

Sabâhın tañla oldı
Şehriñ uluları geldi
Mâlik evine cem' oldı
Kuliñ görelüm deyü

Mâlik köşküne çıkdı
Bu gelen halka bakdı
Hâcetleri nedir sordı

Eydivirüñ bildirü

Şehirlü eydür bilelüm
Aç kapuyı girelüm
Hem ol kuli görelüm
Ki ol nice sûretlü

Mâlik eydür göresiz
Birer altun viresiz
Andan soñra göresiz
Nice güzeldür deyü

Birer altun virdiler
Kapu açup gördiler (girdiler)
Yûsuf yüzin gördiler
Hem düşdiler ugunu

Ol gün her kim geldiler
Birer altun virdiler
Altı yüz altın oldı
Mâlik durdı sevinü

İkinci gün geldiler
İkişer altun virdiler **(29/a)**
Yûsuf yüzin gördiler
Gitdiler 'acebleyü

Üçüncü gün üç altun
Dördüncü gün dört altun
Beşinci gün beş altun
Virdiler görem deyü

Tamâm altı gün geçdi
Altun hisâbdan aşdı
Mâlik göñlüne düşdi
Yûsufi satam deyü
Mısır içinde çağırdı
Tamâm üç gün çağırdı
Yûsufi hoş donatdı
Kulum geyinsün deyü

'İmrânı kul alıcı
Tamâm bahâ virici
Güzel kul isteyici
Gelin berü dileyü

Mısırlu hep derildi
Bâzârda hâzır oldı
Kasd idüben cemî' oldı
Alam deyü imrenü

Gözücü? tokmakcılar
Demirci başmakcılar
Başcılar ayakcılar
Alam dirler sevinü **(29/b)**

'Amâlık aslında hem

Bir karı vardı anda
Ol dahı geldi bunda
Yüz katır mâl yükledü

Biñ katır mâl getürdi
Yüküñ gümüş getürdi
Karı oğlanı gördi
Sorar sen kimsin deyü

Eydür sen ne oglansın
Bildüm sen kul degilsin
Sen nereye sultânsın
Eytgil baña dogru

Yohsa ferişteh misin
Bu cihânı gezersin
Aslın benden gizlersin
Eytgil baña dogru

Atlanup bunda geldüm
Kamu mâlım getürdüm
Seni alayım didüm
Kaldım seni tañlayu

Seni kimse almaya
Bahânı yetirmeye
Kimse kadrin bilmeye
Bilmezem ben ne kılı

Andan Yûsuf söyledi
Karıya cevâb virdi **(30/a)**
Başın döge söyledi
Eller bakar tañlayu

Dir bendeki sûreti
Ol bir Tañrı yaratdı
Beni bunda getürdi
Ol bir Tañrımdan deyü

Bu kez karı eyitdi
Elin berü ver didi
Alup îmân getürdi
Bir Tañrıya inanu

İkrâr itdi Allaha
Bel bagladı hak yola
İnandı peygambere
Düni gün Allah deyü

Bir imâret yapdurdı
Anıñ içine girdi
Ol Allaha sığındı
Düni gün Allah deyü

Ol karı îmân buldı
Hâlıkı yarlıgadı
Dünyâda âhiretde

Kâfirlikden kurtulu

Yûsuf bunda bâzârda
Kuldur Mâlik elinde
Ya'kûp miskîn Ken'anda
Kaldı dâim aglayu **(30/b)**

Yûsuf bunda satıla
'Aceb anı kim ala

Ser-âgâz eyleyelüm
Zelhâyı söyleyelüm
Geçmiş hem koyalum
Gelecege başlayu

Bek diñle işbu sözi
Zelhâ Taymûsın kızı
Güneşe beñzer yüzi
Uçmak kızı sıfatlu

Bir gün uyurken ol kız
Haber bilüñ bu kez siz
Ol Zelîhâ ergen kız
Bir düş gördi 'ibretlü

Bir güzel oğlan görmiş
Hem adı nedir sormuş
Düşünde haber almış
Adım Yûsufdur deyü

Uyandı bulamadı
Nedisin bilemedi
Sarâyını çün gezdi
Yûsufu bulam deyü

Bu kez düşü bulunmaz
Hem Zelîhâ donanmaz
Çün gezer hiç diñlenmez
Ol düşü bulam deyü **(31/a)**

Gice karañu oldı
Uyudı yene gördi
Bu kez pek 'âşık oldı
Kız uyandı aglayu

Atası eydür nolduñ
Yohsa düşden mi korkduñ
Deygil baña ne gördüñ
Unutmagıl gizleyü

Ol kız eydür yatırdım
Bir güzel oğlan gördüm
Hem uyandım bulmadım
Derdim oldur aglayu

Atası eydür göreydüm
Kamu mâllar vereydüm
Kandalığın bileydüm

Varam anı getürü
Zelhâ aş yemez oldu
Dâim uyumaz oldu
Hem hiç söylemez oldu
Yûsufî arzulayu
Atası eydür bilesin
Bu kez girü göresin
Kanda olur sorasin
Ben de bilem tâ bellü
Aradan bir yıl geçdi
Zelîhâ yine gördi **(31/b)**
Bu kez Zelîhâ sordı
Kanda olursın deyü
Zelîhâya ol söyler
Ben dünyâya gelmedüm dir
Saña öğüdüm hem var
Kimseye varma deyü
Sen benimsin ben seniñ
Gayrı ere varmazsın
Benim sözüm tutarsın
Hiç ere varma deyü
Zelîhâ râzî oldu
Uyanup dogrı geldi
Sûreti bulamadı
Kaldı aña aglayu
Anası yine gördi
'Âşık olduğın bildi
Timârhâneye koydı
Eli ayagı baglu
Üç yılda yine gördi
Zelîhâ yine sordı
Eyit kandasın didi
Kılduñ sen beni delü
Yûsuf der beni bilgil
Varup Mısırda bulgıl
Beni sen anda bulgil
Ben Mısra sultân olu **(32/a)**
Sen anda var ben gelem
Mısırda sultân olam
Ben anda seni bulam
Varasin Mısra dogru
Zelîhâ yine uyandı
Dertden eser kalmadı
Atasına söyledi
İşim oldu bil bellü
Atası eydür ne imiş
Sevdigin kanda imiş
Zelîhâ cevâb virmiş
Mısra da sultân olu
Zelîhâ ah eyledi
Bugagusın geydürdi
Atası bu kez didi
Sevdigin bulam deyü
Tâ ol Magrib elinde
Ol Zelîhâ tahtında
Er inmise atında
Altı ay düni günü
Her kim Magribden gire
Tâ Mısra sefer ide
Altı ay günü gide
Varup Mısra diñlenü
Zelîhâ hayrân oldu
Atası fikre daldı **(32/b)**
Tâ Mısra elçi saldı
Bir kızım vardır deyü
Otuz kişi düzdi elçi
Başlarda altun tâcı
Vir mâl birle harâcı
Ben saña fermân olu
Bir biti bile yazdı
Kâsid eline verdi
Benim kızım var didi
Size varmaga umunu
Ol ayruk ere varmaz
Hiç kimseye baş egmez
Senden gayrıya varmaz
Alur mısın gel berü
Kızımı saña virem
Biñ katır mâl yükledem
Ya kul karavaş virem
Kişiler gönder deyü
Elçi gör noldı nitdi
Varuban Mısra yetdi
Eyü haberler itdi
Sultânile söyleşü
Mısır sultânıñ adı
Katîfer anıñ adı
Kaçan biti okudı
Ol Katîfer sevinü **(33/a)**
Buyurdu cevâb virdi
Zelhâ sevdigin sezdi
Balu şekerler ezdi

Elçiyi konuklayu
 Eytidi ben diledim
 Eytidi ben diledim
 Yâ ben de elçi saldım
 Varalar yüz sürüyü
 Ol elçi evvel gitdi
 Magrib eline yetdi
 Zelhâya haber itdi
 Ol seni alur deyü
 Zelîhâ çün şâz oldı
 Biti cevâbın bildirü
 Mısır yönün özledi
 Gitmege yaraklanu
 Bir gün Mısır şehrinde(n)
 Elçi gtdiler andan
 Mısırın sultânından
 Zelîhâyı isteyü
 Zelîhâ hoş donandı
 Atası râzî oldı
 Biñ katır mâl yükletdi
 Zelîhâya harcayu
 Biñ kul karavaş verdi
 Kızın bile gönderdi **(33/b)**
 Elçisin ağırladı
 Sultân damadım deyü
 Bunlar çün yola girdi
 Altı ay hem yürüyü
 Âhiri Mısıra irdi
 Zelhâ gördi sevinü
 Mısırdan adam geldi
 Zelhâi karşıladı
 Alup sarâya geldi
 Zelhâ girdi içeri
 Altun kürsiyye bindi
 Dört yanına bakındı
 Kemhâ döşek döşendi
 Sevdigim gelür deyü
 Katîfer gelüp girdi
 Zelîhâ anı gördi
 İşbu gelen kim dedi
 Benim üstüme girü
 Segirdüñ girü çıksuñ
 Edebsizlik itmesüñ
 Üstüme hem gelmesüñ
 Buyurdi uruñ deyü
 Cârîye de söyledi
 Ol sultân buyur didi
 Düşünde gördüñ didi
 Ebsem duru oturu **(34/a)**
 Zelîhâ ugundi düşdi
 Karavaşlar yügreşdi
 Katîfer taña düşdi
 Girü durdı sakınu
 Zelîhâniñ ussı geldi
 Çevresine bakındı
 Cârîye sorup didi
 Nedir hâliñ hem deyü
 Zelîhâ eydür vay hâlim
 Bile gitdi emegim
 Üç yıl düşümde gördüm
 Geldim bunda umanu
 Ol düşümde gördüğüm
 Bu degil benim begüm
 Yüzü nûrludur gördüm
 Üç yıl tamâm özenü
 Ol baña ismarladı
 Sabır kıl katlan didi
 Ayruya varma didi
 Eriñ benüm dir bellü
 Katîfere hem deyüñ
 Begüm ol degil benim
 Anı benden sogoduñ
 Ayruk gelmesün deyü
 Didiler karavaşlar
 Zilhâi öğütlediler **(34/b)**
 Hem eyü söylediler
 Sabır kıl katlan deyü
 Ol düşünde gördüğün
 Seyyididür bu aniñ
 Ol Hak vire dilegün
 Buluşasız kavuşu
 Kaçan Katîfer gelür
 Bile yatmak dilenür
 Bir perrî kızı gelür
 Katîfer ile yatu
 Katîfer Zelhâi sanur
 Perrî kızıla yatur
 Zelhâ andan kurtulur
 İver Yûsufum deyü
 Nice vakitler geçdi
 Âhiri va'de yetdi
 Çün Yûsuf Mısra düşdi
 Geldi dellâl çağıru

Zilhâ köşk öñünde durdı
 Nâgâh Yûsufî gördi
 Çağırup örü durdı
 Sevdigim gelmiş deyü
 Karavaşlar yügreği
 Kendözini devşirdi
 Allah dilegin virdi
 Deyüp öğütler kamu**(35/a)**

Zilhâ eydür ki bildüm
 Üç kez düşümde gördüm
 Begümi bugün buldum
 Deyüp durur çağırır

Varuñ Mâlike deyüñ
 Cümle mâlımı virüñ
 Sevdigim alvirüñ
 Ayrükler gitsün deyü

Yâ anı alsam gerek
 Yâhûd ben ölsem gerek
 Ben aña varsam gerek
 Helâl çifte kuçuşa

On yedi yıldır gördüm
 Ben andan haber duydum
 Yene ben `aşka uydum
 Melâmâtım ağlayu

Koñ beni şehre girem
 Bâzâr içine varam
 Sevdigim bellü görem
 Halklar kamu tañlayu

`Âşıklarda `âr olmaz
 Görünce karâr kılmaz
 Kuçmayınca kurtulmaz
 Sevdigine ulaşı

Zelîhâ çok ağladı
 Göñlün şuna bağladı **(35/b)**
 Hâdimine söyledi
 Ol kuli alam deyü

Hâdimi eydür gördüm
 Hem sultâna soralum
 Olur dirse görelüm
 Hem biz andan utanu

Zilhâ bunı eşitdi
 Sultâna haber oldı
 Göñlüm şol kula döndi
 Kerem it ala deyü

Sultâna haber vardı
 Zilhâniñdur söz didi

Sultân sözi tutmadı
 `Ayıblı sözi koyu

`Aklını dersin didi
 Zelîhâ sözün tutmadı
 Zelîhâ utanmadı
 Kaldı şöyle ağlayu

Ferişte Yûsuf eşi
 Yûsufî almaz her kişi
 Katîfer gördüği düşi
 Ayrıklar dursun deyü

Bes dellâllar çağırdı
 Oğlan kim alur deyü
 On hüneri var didi
 Geliñ eşidüñ deyü **(36/a)**

Evvelki yüzi nûrlu
 İkincisi görgülü
 Üçüncü açık dillü
 Dördüncü kendi dogru

Beşinci pek kuvvetlü
 Altıncı hem hürmetlü
 Yedinci dîni dogru
 Sekizinci emânetlü

Tokuzuncü yahşı huylu
 Onuncü yigit sözlü
 Güzeldür yüzi nûrlu
 Hem peygâamber asıllu

Dilin Tañrı yaratdı
 Söylemegi unuttı
 Allah kudretin nitdi
 Peygâamberiñ satılu

Söz çok Katîfer geldi
 Yûsufî anda gördi
 `Acebleyüp tañladı
 Yûsufa hayrân olu

Sultân eydür Mâlike
 Bahâ kesin gel kula
 Eyit nice altuna
 Verirsin anı bellü

Bu kez ferişte geldi
 Mâlik agzına girdi **(36/b)**
 Ol ferişte söyledi
 Sultâna haber virü

Eydür yâ sultân bilgil
 Bu kuli satun algıl
 Kamu dürlü mâlındır
 Ağırınca vir deyü

Katîfer râzî oldı
 Haznedârı getürdi
 Bir terâzî iletdi
 Altun koydu dolduru

 Bes yüz biñ altun koydı
 Bir yaña Yûsuf kodı
 Yûsufa denk olmadı
 Altun kalkdı yukaru

 Her ne kadar kim kodı
 Yûsufa denk olmadı
 Haznede mâl kalmadı
 Yûsuf dahı oturu

 Ayrık çâre bulmadı
 Hem Mâlike söyledi
 Haznede mâl kalmadı
 Mâlik eşitgil deyü

 Var mâlımı hep algıl
 Kuluñı bağışlagıl
 Hem bizi esirgegıl
 Nâmumuzu saklayu **(37/a)**

 Mâlik eydür ben aldım
 Mâlı ben kabul kıldım
 Kalanın bağışladım
 Bu kulı al añarı

 Katîfer kulı aldı
 Mâlik katından gitdi
 Mâlik Yûsufa bakdı
 Feryâd kıldı aglayu

 Mâlik eydür bilmedüm
 Yûsufı añlamadum
 Bu kez yüzine bakdum
 Şol senden oldum odlu

 İmdi iş geçdi vardı
 Hîç mecâlim kalmadı
 Takdir işini sordı
 Nitdüğün der aglayu

 Nice gökcek nûrlısın
 Ferište sûretlûsin
 Digil baña ki kimsin
 Tâ ben bileyim bellü

 Yûsuf eydür diyverem
 Ammâ şartıyla direm
 Kendim saña bildirem
 Kimseye söylemeyü

 Mâlik eydür tınmazım
 Kimseye söylemezem **(37/b)**

Seni fâş eylemezem
 Eyit bileyim togrı

 Yûsuf eydür siddîkam
 Ya'kûb nebî ogluyam
 İshâk nebî göbegüm
 Hem İbrâhîm asıllu

 Mâlik eydür vey baña
 Yavız iş kıldum saña
 Hakkıñ bağışla baña
 Deyüp aglar döğünü

 Ben seni satmaz idüm
 Ataña ilter idüm
 Hem âzâd ider idüm
 Gizledüñ sen gizleyü

 Yûsuf eydür ey cânım
 Ol Allah bilür hâlim
 Söylemedi bu dilim
 Saña hâlim söyleyü

 Mâlik eydür bellûsin
 Peygâmbir asıllusın
 Müstecâbü'd-du'âsın
 Baña bir du'â kılı

 Dileğim kızım oldı
 Hergez oglum olmadı
 Münâcâtım kalmadı
 Hâcetim kabul kılı **(38/a)**

 Yûsuf bir duâ kıldı
 Ol Hâlık kabûl kıldı
 Mâlike ogul virdi
 Hâcetim kabûl kılı

 Yene Mâlik eyitdi
 Seni satan kim didi
 Baña eyitgil didi
 Anı da bileyim deyü

 Yûsuf eydür dimezem
 Ben gammâzî olmazam
 Anları eyitmezem
 Ol baña yaramayu
 Yûsuf eydür Mâlike var
 Kanda olursan olgıl
 Kimseye hîç dimegil
 Yûsufu gördüm deyü

 Sultân Yûsufı aldı
 Hem gine pişmân oldı
 Haznede mâl kalmadı
 Bir oglandan ötürü

Sultân haznesin almaz
 Mâlsız çeri eylesmez
 Ağır aslâ(atlas) don kalmaz
 Bilmem ne kılam deyü

Haznedara söyledi
 Hiç mâl kaldı mı didi **(38/b)**
 Ol eyitdi kalmadı
 Cümle virdiñ dükenü

Bu kez sultân buyurdı
 Var haznei getir didi
 Yûsuf hem vardı gördi
 Didi hep haznen tolu

Haznedâr varup güldi
 Haznei tolu gördi
 Segirdüp girü geldi
 Sultâna muştulayu

Bu kez sultân sevindi
 Eydür bu neden oldı
 Yûsuf aña eyitdi
 Benim Teñrim kudretü

Ol mâlı Teñri virdi
 Beni saña kul itdi
 Birliğine bildirdi
 Saña `ibret gösterü

Haznedâr vardım gördüm
 Yûsuf katında durdum
 Gökden kuşlar indi gördüm
 Söyledi adamlayu

Kuş eydür Yûsuf bilgil
 Bahânı bugün görgil
 Hem ol Hakka sığingil
 Der Yûsufa söyleyü **(39/a)**

On tokuza satıldı
 Kimi kalp kimi geçerdi
 Şimdi bir hazne gitdi
 Ol pul yetmedi kamu

Ferişte bunu didi
 Ol haznedâr diñledi
 Sultâna haber virdi
 Bu oğlan kutlu deyü

İşte Yûsuf satıldı
 Katîfere kul oldı
 Zelîhâ anı bildi
 Bilmez hem nite kılı

Sultân Yûsufı aldı
 Durup sarâya geldi

Zelhâya ismarladı
 Oğlan gerek mi deyü

Zelhâ miskîn sevindi
 Aqlamaz oldı durdı
 Yûsufı sultân sevdi
 İşlerin ismarlayu

Katîfer bir gün durdı
 Zelhâ katına geldi
 Yûsufı bile aldı
 Zelhâya ismarlayu

Zelhâya anı virdi
 Bu oğlan eyü didi **(39/b)**
 Sarayda sakla didi
 Budur bize gereklü

Benden bunu yeg tutgil
 Doğrudur anı bilgil
 Key katı tımâr kılıgil
 Bu bizim ogul olu

Sultân duruban gitdi
 Zelhâ Yûsufı kaldı
 Zelhâ şâz olup güldi
 Sevdigim buldum deyü

Zelîhâ kabûl itdi
 Yûsufıñ elin tutdı
 Şöyle şâz olup güldi
 Eli ayasın uru

Yûsuf yanına geçdi
 İkiyi yiyüp içdi
 Üç yüz altmış don biçdi
 Günde birin geydirü

Her kaftan ki geydürdi
 Biñ incü aña düzdi
 Her inciniñ altında
 Ol Yûsufa geydirü

Yûsuf eydür olmaya
 Kul bu tonı geymeye
 Kamular hep söyleye
 Adımızı çekdirü **(40/a)**

Zelîhâ der sen geygil
 Sultân buyurdı bilgil
 Kendini sen hoş tutgil
 Niçün olavuz adlu

Ol tonları geydürdi
 Yûsuf dahı nûrlandı
 Zelîhâ dahı sevdi
 Yûsufa hürmet kılı

Yûsuf çün anda kaldı
Zelîhâ katı sevdi
Ayrık sözünü unuttı
Ne derse Yûsuf deyü

Şol kadar 'âşık oldı
Zelîhâ kan aldırdı
Kanı kim ferşe damdı
Yazıldı Yûsuf deyü

Ol kadar 'âşık oldı
Yûsufiñ elin aldı
Büthânesine vardı
Hâcına söyleyü

Sanem berü bakdurgil
Benim hâlim sen bilgil
Yûsufi baña virgil
Baña lâyıık degil mü

Ol bütüne yalvardı
Yûsuf anı tañladı **(40/b)**
Zelîhâya söyledi
Bu düzen nedir deyü

Zelhâ eydür teñrimdir
Seni baña ol verdi
Ne dirse ol eşidür
Hâcetim kabûl kılı

Yûsuf eydür bu olmaz
Bu hâcet kabûl olmaz
Sanursın Teñri bilmez
Der Zelhâya söyleyü

Yûsuf işâret eyledi
Ol büt yerinden durdı
On pâre olup ufundi
Yûsuf peygâmbere deyü

Zelhâ Yûsufa sordı
Bu sanem neden sındı
Saña niçün söyledi
Debrendi selâm virü

Ol Yûsuf selâm virdi
Benim teñrim var deyü

Yûsuf Zelhâya eydür
Benim Teñrim vardur dir
Gâib hâzır ol bilür
Nesne yok ondan gerü

Zelhâ döndi yalvardı
Tañrıya söyle didi **(41/a)**
Ol seni gâyet sevdi
Bu sanem bütün olu

Korkaram sultân gele
Sanemi sınımış bula
Karavaşlara sora
Bunu kim sındı (sıdı) deyü

Korkaram eydivireler
Yûsuf sındı deyeler
Seni yavız ideler
Olasın andan odlu

Yûsuf ilerü geldi
Dudagını debretti
Ol sanem pütün oldı
Tamâm evvelki olu

Zelîhâ anı gördi
Yûsufi dahı sevdi
Ol kadar 'âşık oldı
Aşdan sudan kesilü

Bir gün Zelhâ eyitdi
Ben seni sevdim dedi
Gök teñrisi hem sevdi
Ol dahı bencileyü

Şöyle kim 'âşık oldı
Teni beñzi sarardı
Kamunuñ terkin urdı
Yûsufi benim deyü **(41/b)**

'Aşk mevci başdan aşdı
Göñlüne korku düşdi
Zelîhâ kavilleşdi
Î(l)i şehirlü kamu

Zilhâ eydür nidelüm
Yûsufa nice gidelüm
Baga bekci koyalum
Tâ ki göñlümden sürü

Bir gün Zelîhâ didi
Ol Yûsufa söyledi
Var bostân bekle didi
Kimsei getürmeyü

Hem senden ayrık olam
Bir iki gün görmeyem
Ola kim ben soguyam
Seni görmekten deyü

Yûsuf bostâna vardı
Aniñ taşını arıtdı
Iraklardan sakındı
Anda ol düni günü

Yûsuf bostâna vardı
Bostân 'imâret oldı

Zelîhâ katlanamadı
Vardı girü getürü

Katîfer bir gün geldi
Zelîhâ katına girdi **(42/a)**
Hâlini zaîf gördi
Meger beñzi sararu

Eydür hâliñ ne oldı
Beñziñ neden sarardı
Zelîhâ bilmezem noldı
Bu hâlim nedir deyü

Katîfer durdı geldi
Hekimlerini derdi
Altun gümüşler virdi
Zelîhâya `ilâc deyü

Bu kez tabibler geldi
Zelîhâi yatur buldı
Kolin eline aldı
Tamar oynar mı deyü

Çün gördiler tabibler
Kamu tamarlar oynar
Hasta degil didiler
Birbirine söyleşü

Zelîhâya sordılar
Hâlin nedir didiler
Derdiñ nedir didiler
`İlâc idelüm deyü

Zelîhâ eydür söylemeñ
Baña `ilâc eylemeñ
Tışıma zahmet virmeñ
Benim agrım içerü**(42/b)**

Tabibler durup gitdi
Hiç `ilâc idemedi
Zelîhâ dönüp söyledi
Derdime dermân deyü

(Meclis-i şeşüm 6. meclis)
Tabibler durdı gitdi
Zelîhâ yatur kaldı
Katîfer dahı bildi
Bu `âşık olmış deyü

Zelîhâ birgün yaturdı
Dâyesi girüp geldi
Eyitdi saña noldı
Eyitgil baña dogru
Kanı ol görgülü yüzün
Zaîfdür yavlak sözün
Neden sarardı beñzin
Eyit baña dosdogru

Andan Zelîhâ eydür
Dâye tamâm añladur
Emânâtım sañnadur
Hâlimi bilgil deyü

Ol `İmrâni oğlanı
Hiç gördüñ mi sen anı
Ol kıldı böyle beni
Adım olısar delü **(43/a)**

Şol düşümde gördüğüm
Haberlerin sordığım
Uyanup bulmadıgım
Hem üç yıl düni günü

Uş yigirmi yıl oldı
Bu hâlim baña geldi
Hem beni delü kıldı
Bu çok sevdiğim deyü

Yâ bunıñ göñlün alam
Yâ bâri şu ben ölem
Derdime dermân idem
Bunu baña sevdürü

Yene dâyesi eydür
Bu `âşıklık yavızdır
Beñizleri sarardur
Sagları sayru olu

Çünki sen `âşık olduñ
Niçün benden gizledüñ
Evvel baña dimedüñ
Bir iş kılam kolaylu

`Âşık kişi sag olmaz
Hekim aña kâr kılmaz
Sabır kılup katlanu
Meger sevdiğin çoçu

Zelîhâ eydür buyurgıl
Dâyecigim söylegil **(43/b)**
Derdime dermân eylegil
Tutam sözün eşidü

Dâye eydür iş olsun
Buyur ustalar gelsün
Saña bir sarây yapsun
Dürlü dürlü bezeyü

Gelüp sarâyı yapsun
Altun agaçlar dıksün
Gümüş budaklar itsün
Hem zeberced yapraklu

Kırk altun direk dıksün
Altun çubuklar itsün

Hem direği bezesün
Kamu gümüş kaplayu

Dikme direk öñünde
Öküz kılsın gümüşden
At eylesün altundan
Düzsün anı beñzeyü

Yakutdan gün eylesin
Öküş zeynüñe girsün
Altundan kuşlar itsün
Agaç üzre konduru

Ar atlas döşekler itsün
Ev içre hûblar döksün
Altun şamdanlar diksün
Ev içini bezeyü **(44/a)**

Altun kandiller kılsun
İçinde `ödler yaksun
Úd `anbere tütün dütsün
Sarây içi kokuyu

Sarây tamâm düzülsün
Kapusı sandal olsun
Dürlü nakkaşlar olsun
`Âc agacı gidillü??

Altun tavuslar olsun
Ayagın yakut kılsun
İçün `anber doldursun
Kapu içre konduru

Dürlü döşek döşesin
Sarây içün bezesin
Dürlü nakkâşlar ursun
Gören kala tañlayu

Yûsuf sûretin yazsın
Zelîhâ bile olsun
Dört tıvâr sûret olsun
Zilha Yûsuf kuçuşu

Uş evine yazılsın
Harîr döşekler olsun
Sûretsiz yer kalmasın
Kanda baksun toptolu

Andan Zelîhâ varsıñ
Altun kürsiye binsün **(44/b)**
Şâh oluban otursıñ
Gün yüzünde eylene

Andan Yûsufî okusuñ
Gelüp sarâya girsün
Çevre yanına baksun
Ol sarâyı tañlayu

Ol sûretleri görsün
Kimlerdür anı bilsün
Bakuban hayrân olsun
Görelim iş ne olu

Bu kez çün seni göre
Kendüyi saña vire
Ol saña mutî' ola
İşiñ ola kolaylu

Dâye bunu söyledi
Zelhâ kabûl eyledi
Bu işi savâb gördi
Göñül? içre sevinü

Zelhâ bir gün yaturdı
`Âşıklık katı kopdı (koydı)
Katîfer gelüp gördi
Zelhâ beñzin tañlayu

Andan Zelhâ söyledi
Sultâna haber eyledi
Bir hâcetim var dedi
Sen işit ben söyleyü **(45/a)**

Katîfer eydür digil
Hâcetiñ nedir sorgıl
Bitmişdür anı bilgil
Sen işit ben söyleyü

Zelhâ eydür işitgil
Baña bir sarây yapgil
Gâyet usta getürgil
San'at hadden aşıru

Yeñi sarây eylesün
Dürlü sular baglasun
İçinde sular çağlasun
Ben olam sag eyleyü

Sultân duruban vardı
Ustaların hep derdi
Çün ol sarâyı düzdi
Dürlü dürlü bezeyü

Çün ol sarâyı düzdi
Zelîhâ andan geldi
Gâyet ziynet hoş oldı
Altun tahta oturu

Andan Yûsufî getürdi
Ol sarâya yetürdi
Yedi kapu baglatdı
Kaçup çıkmasun deyyü

Yûsuf sarâya geldi
Zelîhâ örü durdı **(45/b)**

Boynun egüp yalvardı
Benden kaçmasun deyü

Seniñ derdinden öldüm
Bu sarâyı saña yapdum
Kamunuñ terkin urdum
Berü gel dir yalvaru

Yûsuf yukaru bakdı
Kendi sûretin görđi
Yene dört yanına bakdı
Zelhâ ile kuçuşu

Aşaga ferşe bakdı
Bir Teñriye sığındı
O sûretlerden korkdı
Yâ Rabbî sakla deyü

Zelhâ yine söyledi
Yûsuf berü gel didi
Bu sarây seniñ didi
Seniñ için yapırdı

'Azîz bunda nesi var
Zelhâ Yûsufi sever
Yûsuf eydür Yâ Settâr
Beni sen sakla deyü

Zelhâ eydür gel baña
'Âşık oldum ben saña
Kurbân olam yüzüne
Kaçma benden añaru **(46/a)**

Andan Yûsuf eyitdi
Şâh beni satun aldı
Özüm aña kul oldı
'Âsî olmazam girü

Zelhâ Yûsufi öger
Ne hûb küçük yüzün var
Cevri san'at gözüñ var
Der Yûsufi oşşayu

Sâfi incü dişiñ var
Yeñi aydur kaşıñ var
Bal yag gibi gülüşüñ var
Öger anı yalvaru

Hem kırk daldır boyuñ var
Sâfi cevher yüzüñ var
Bilbil gibi diliñ var
Kaçma benden añaru

İnce kemiş barmagın
Dürre beñzer tırnagın
Ol dem seniñ kırnagın
Benim deyü yalvaru

Siddikdur şefkatleriñ
Yakutdur yañaklarıñ
Bal şeker dudaklarıñ
Sorsam anıñ dadını

Yûsuf eydür öldükde
İltüp yere kodukda **(46/b)**
Gelüp baksañ üç günde
Kaçar idüñ sen girü

Elgin ölüp azısar
Güzelligim gidiser
Nûrlu yüzüm solısar
Her kim görse yigrenü

Zelhâ eydür hasretim
Bu evi anıñ itdüm
Ben seni katı sevdim
Kaçma sen benden girü

Yûsuf eydür ol olmaz
Uçmak evi yıkılmaz
Nimeti hiç dükenmez
Hoşlık andadur deyü

Zelhâ der and içersin
Benden niçün kaçarsın
Di baña kimden korkarsın
Bileyin anı bellü

Yûsuf Hakdan korkaram
Yazukdan sakınuram
Âhireti bilürem
Senden kaçaram girü

Zelhâ eydür mâl virem
Tañrını hoşnûd kılam
Suçunu satun alam
Gel gel baña sendeyü **(47/a)**

Yûsuf eydür mâl almaz
Ol işi Tañrı sevmez
Rişvetlik kabûl kılmaz
Sen ol işi ko girü

Zelhâ Yûsufa eydür
Ben eşitdim kim olu
Hem güzeller yâd ider
Öpüp kuçuşa deyü

Yûsuf eydür ol olmaz
'Âsîlik kabûl kılmaz
Benim Tañrım hiç sevmez
Ko beni âzâd kılı

Zelhâ eydür gel baña

Eylikler idem saña
 'Aşıkam hûb yüzüñe
 Ben hem saña yalvaru

Zelîhâ çok yalvardı
 Yûsufuñ göñlü oldı
 Tamarları deprendi
 Utandı hem ditreyü

Zelîhâ tenin açdı
 Yukarusından kuşdı
 'Aşkıñ cânıma geçdi
 Düni gün hasret kılı

Yûsuf bu hâli görđi
 Hâlıkdan meded irdi **(47/b)**
 Bakdı bir âyet görđi
 Karşusunda yazılı

Felâ takrebüzzinâ yazılmış
 Yûsufî öğütlemiş
 Bir Teñriden kork dimiş
 Yûsufî öğüt virü

Yûsuf atañ peygâmbere
 Dedeñ İbrâhîm server
 Bu işi göñlünden çıkar
 Ol saña yaramayu

Añsız Ya'kûb göründi
 Karşu barmak ısırdı
 Yazukdan sakın didi
 Tevbe kılup dön girü

İkinci yine görmiş
 Men ya'mel sûen dimiş
 Bu işi iden dimiş
 Utanuban sakınu

Ferişte gökden indi
 Yûsuf kiftiñ sıgadı
 Şehvet barmakdan akdı
 Çün Yûsuf sâkin olu

Kâdir Tañrı 'af itdi
 Yûsufı ağırladı
 Yavuz işden dön geldi
 Çekindi andan girü **(48/a)**

Nitsün katı imrendi
 Anı kucayım didi
 Çalabdan nidâ geldi
 Yâ Yûsuf varma deyü

Yûsuf kaçuban gitdi
 Kapu katuna yetdi
 Zilhâ ileri vardı

Ardından bes yapışu

Yûsuf kapuya geldi
 Hep kapular açıldı
 Hele Yûsuf kurtuldu
 Art etegi yırtılı

Katîfer hâzır geldi
 Bunları hâlin bildi
 Zelîhâ anı görđi
 Agzın açdı söyleyü

Eydür Yûsuf kul olsa
 Bir yaramaz iş kılsa
 Baña yavızlık sansa
 Sen bunu nite kılı

Yavuz katı sen tutgıl
 Veyâ zindâna atgıl
 Hem sakın öldürmegil
 Hemân biraz korkudu

Yûsufa eydür ey 'azîz
 İş kılarısız edesiz **(48/b)**
 Kıldı bizi hürmetsiz
 Şehir içine dildürü

Yûsuf bu hâli görđi
 Bir Tañrıya sıgındı
 Karşudan bakup görđi
 Bir genc oğlan beşiklü

Yûsuf eydür kim suçlu
 Kankımızdur yazuklu
 Ol genc oğlan beşiklü
 Dersin danıklık virü

Sultân eydür genc oğlan
 Ne bilür yeni oğlan
 Kimdür danıklık viren
 Seni dogrıdur deyü

Sultân eydür ol olmaz
 Genc oğlan nesne bilmez
 Dahı dili söylemez
 Nice danıklık virü

Yûsuf eydür yâ Rahmân
 Yaratdı beni Sübhân
 Oldur anı söyleden
 Hele sorgıl çağıru

Bu kez sultân buyurđı
 Oğlanı getir didi
 Çağırup anı sordı
 Suçlu kangısı deyü **(49/a)**

Oglana sultân eydür

Bu hâlde suçlu kimdir
 Yâ oğlan baña bildür
 Yâ suçlu olsun bellü
 Ol Tañrı hem buyurđı
 Ol genc oğlan söyleği
 Sultâna cevâb virđi
 Açup dilin söyleyü

Eydür gammâz olmazam
 Hiç kimseye dimezem
 Suçlu kangı bilmezem
 Hüküm kılam eşidü

Suçlu Yûsuf imiş
 Eger öñünden yırtılmış
 Suçlu Zelihâ imiş
 Eger ardı yırtılı

Sultân Yûsufa bakmış
 Don ardından yırtılmış
 Zelihâ suçlu olmuş
 Gerü döndü utanu

Zelhâya sultân eydür
 Eyü söz öğüt virür
 Tevbe kıl hem der yürür
 Bu işden pişmân olu

Yûsuf eydür eşitgil
 Zelhâ sırrın gizlegil **(49/b)**
 Ol seni sever bilgil
 Kimseye diyvermeyü

Katîfer evden çıkdı
 Zelhâ Yûsufa bakdı
 Gördüñ mi sultân didi
 Bu kez gel baña girü

Yûsuf eydür gördüñ mi
 Teñri hükmin bildin mi
 Genc oğlan söyleği mi
 Baña danıklık virü

Zelihâ eydür gördüm
 Oğlan söyleği bildim
 Ben seni katı sevdim
 Kamunuñ terkin uru

Zelihâ Yûsuf bunda
 Halvet sarây içinde
 Yene kaldılar anda
 Birbirine yalvaru

Çün bu kez bunda durđı
 Zelihâ çok yalvardı
 Yûsuf aña uymadı
 Zelhâ kaldı ağlayu

Mısra haber yayıldı
 Zelihâ 'âşık oldı
 'Avratlar hep yayıldı
 Kulunu sever deyü **(50/a)**

Bu kıssa bunda kaldı
 Kulagıma söz geldi
 Ol 'avratlar ne oldı
 Zelihâi kovlaşu

Kırımlıdan işit söz
 Andan baña dutgıl yüz
 Baña dutgıl kulagıñız
 Diñle sözüm añlayu

Ol dem Mısır şehrinüñ
 Kırk 'avratlar var anda
 Otururlar evlerde
 Zelihâi kovlaşu

Meger ol kırk 'avratlar
 Miskîn 'akıllu bunlar
 Derilüp kovlaşdılar
 Zelihâi tañlayu

Yigirmi eyitmişler
 Zelihâ 'âşık olmuş
 Andan kulını sevmiş
 Didiler hep kakıyu

Yigirmi 'avrat eydür
 Bu 'âşıklık yavuzdur
 Sultânlar baş indürür
 Ma'sûka hizmet kılı

Bunlar hep eyitmişler
 Kulu aña uymamış **(50/b)**
 Gücile kuluñ kuçmuş
 Eri üstüne gelü

Eri üstüne gelmiş
 Zelhâ sevdiğin bilmiş
 Ol kulı öğütlemiş
 Zelhâdan kaçma deyü

'Avratlar söyleşdiler
 Kamu 'ayıblaşdılar
 Hep Zelhâ kovlaşdılar
 Kulunu sever deyü

Kul için deli olsun
 Kendini rüsvây kılsun
 Cümle 'âlem hep bilsin
 Kul seven bednâm olu

On 'avret eydür yere
 Murâdıñ Tañrı vire

Zelhâ maksûda ire
Maksûdına deginü

Bunlar dagılıp gitdi
Zelhâ bunı eşitdi
Ol `avratları okudı
Baña gelsünler deyü

Zelhâ Yûsufa eyitdi
Bu kez sözüm tut didi
Şol `avratlar gelincek
Okur ismiñe deyü **(51/a)**

Hele `avratlar geldiler
Sarây içine girdiler
Zelhâ döşek döşedi
Bunlar otursun deyü

Ol `avratlar oturdı
Zelhâ turunç getürdi
Bunlara biraz virdi
`Âdâtım budur deyü

Hem kırk bıçak getürdi
Birer eline virdi
Turuncı kesmeñ didi
Tâ ben diyem kes deyü

`Avratlar anı gördi
Turuncı kesiñ didi
Bunlar bıçağı çaldı
Hep ellerin dograyu

Bes ellerin kesdiler
Acısın duymadılar
Hep kanlarıñ saçdılar
Döşekler rüsvây olu

Zelhâ eydür nolduñuz
Bir kez bakup gördiñüz
Böyle rüsvây oldıñuz
Yâ ben nite katlanu

Budur benüm ol kulum
Kovlaşdıñuz hâlim **(51/b)**
Ol aldı benim göñlüm
Bu sözümi tutmayu

Her ki `âşık olmadı hayvân ola
Cânı yokdur meger o bîcân ola
Âdemî oldur ki ol `âşık ola
`Âşık olan kişiler sultân ola
Her ki `aşk yolında bir cân terk ide
Bir cânına aña yüz biñ cân ola
Derdiñe dermân gerek ise `âşık ol
Dertlü ol kim derdiñe dermân ola
Her kim `âşıklara `ayb tutarsa

Ademî dime aña şeytân ola
`Aşık olan kişiye tamu odı
Gülü reyhân bag ile bostan ola
`Aşık olan kişiye söyle fakı **(52/a)**
Yedi tamu hem aña cinân ola

Sözümü kabûl kıla
Yâhûd baña fermân ola
Ebed zindânda kala
Yata anda çürüyü

Bu `avratlar yalvardı
Ol zindanı endirü

Yûsuf zindânı endi
Allaha niyâz kıldı
Bu hoşluğu unutdı
Zindânı arzûlayu

Yûsuf eydür Rabbenâ
Elet beni zindâna
Yalvardı Hâlikına
Yârabbi sakla deyü

Zelhâ şerrini savgil
Yârabbi saklagıl
Yavuz işden bekleğil
Bunda deyüp aglayu

Du`âsı kabûl oldı
Yavuz işden bekledi **(52/b)**
İblîs mekrini savdı
Hak Yûsufi saklayu

Hele `avratlar gitdi
Zelhâ Yûsufi tutdı
Benim sözüm tut didi
İşit benden añlayu

Sözimi tutar mısın
Baña kuçulur mısın
Zindâna gider misin
Eyitgil baña dogru

Yûsuf eydür tutmazam
Saña mut'î olmazam
Saña zinâ kılmazam
Kiyâmetde korkulu

Zelhâ bu kez kakıdı
Altun kuşagın çözdü
Donlarını çıkardı
Yûsuf yalınca kalu

Bes Zelhâ örü durdı
Reyyân katına geldi
Selâm virüp söyledi

Kendüye kovulayu
 Eydür ben bir kul aldım
 İşlerin göre durdum
 Sözimi tutmaz oldu
 Kendüsi bilür deyü **(53/a)**
 Görmedüm örü duruñ
 Aña bir kul buyuruñ
 Dutup zindâna uruñ
 Sakınuñ öldürmeyü

Ola kim tevbe kıla
 Hem baña mutî' ola
 Yavuz işden vaz gele
 Benim gönülüm sakınu

Reyyân aña söyledi
 Zindâna koyam deyü
 Çün ki kul senüñ oldu
 Buyruk senüñdür deyü

Bu Reyyân şol kişidür
 Katîfer kardaşidur
 Zindâncılar başidur
 Hem Katîfere toğrı

Bes Zelhâ kavil kıldı
 Bu kez sarâya geldi
 Hem üstâdlar getürdi
 Bir ulu sandık yapu

Bes sanduğı yondurdu
 Demir mihlar urdurdu
 Yûsufı aña koydu
 Bir hammâla yükledü

Hammâl anı getürdi
 İltüp zindâna koydu **(53/b)**
 Hem Yûsuf dutsak oldu
 Zindân içi karañu

Katîfer anı duydu
 Zelhâyı hoş kakıdu
 Yazuklu sensin didi
 Çün Yûsuf ola suçlu

Durup zindâna geldi
 Ol sandıkdan çıkardı
 Aydın yere getürdi
 Yûsufı öğütleyü

Bukagusın geydürdi
 Kemha döşek döşedi
 Ağır hil'at geydürdi
 Dürlü ni'metler virü

Didi sen bunda durgıl

Bir iki gün sabır kıl
 Zelîhâ esir umgil
 Seni çıkaram deyü

Katîfer eve geldi
 Bes ecel hâzır oldu
 Hemân ol gice öldi
 Mısır sultânsız kalu

Mısır sultânı öldi
 Zelîhâ hem dul oldu
 Yûsuf zindânda kaldı
 Görelim iş ne olu **(54/a)**

Sultân kardaşı Reyyân
 Ol oldu Mısra sultân
 İrâd oldu ehl-i zindân
 Yûsuf yalıñız kalu

Cebrâil gökden indi
 Hakdan selâm getürdi
 Yûsufı öğütledi
 Sabır kıl katlan deyü

Bir ak incü getürdi
 Yûsufuñ agzına virdi
 Düş 'ilmini öğretti
 Gufrân-ı fermân olu

Yûsuf zindânda kaldı
 Çok yıllar unutuldu
 Zelhâ hem gice geldi
 Bir doludan gönderü

Zelhâ ince agladı
 Yûsuf hiç ragbet kılmadı
 Zelîhâ üşenmedi
 Zindâna vara gelü

On sekiz yıl çalışdı
 Hem kadınlıkdan düşdi
 Mısır halkı kovlaşdı
 Zelhâ delidür deyü

Reyyâna râm olmadı
 Çok diledi varmadı **(54/b)**
 Yûsuf terkin urmadı
 Tâ ölünce umanu

Zelhâi Reyyân kovdu
 Hem sarâydan sürdi
 Zelîhâ bir ev aldı
 Vardı anda oturu

Bes otuz yıl agladı
 Âhiri gözsiz oldu
 Mâl gitdi dervîş kaldı

Yürür şehride dilenü
 Her bir yâña kim gider
 Bir kişi anı yeder
 'Âşık olmak gör nider
 Şâhları der çağırı
 İşde Zelhâ dilenür
 Mısır şehrin dolanur
 Eşit Reyyân ne kılır
 Sultânıktan oturu
 Şarâbdar hem hûnsâlar
 Katındaki mergûblar
 Dâim sohbetde bunlar
 Sultanla düni günü
 Rûmdan bir çavuş geldi
 Yüz biñ altun getürdi
 Hûnsâlâr anı aldı
 Şarâbdarla andlaşu **(55/a)**
 Çavuş mâlı alın dir
 Reyyânı öldürüñ dir
 Agulı aş virin dir
 Kavli kılup andlaşu
 Bunlar ol mâlı aldı
 Ol çavuş gâib oldı
 Reyyân bunları bildi
 Buyurdi tutuñ deyi
 Bes bunları tutdılar
 Zindâna iletdiler
 Üç gün anda yatdılar
 Yûsufıla söyleşü
 Ol şarâbdar düş görmiş
 Ta'birci deyüp sormiş
 Düşümi yorsa dimiş
 Niteligin bildirü
 Biri dir ben de gördüm
 Dahı size tınmadım
 Ta'birci olsa didim
 Ol düşümi yorduru
 Yûsuf eydür soruñuz
 Yoruvirem düşüñüz
 Hem nice düş gördüñüz
 Niteligin bildirü
 Şarâbdar der ben gördüm
 Üç salkım üzüm sıkdım **(55/b)**
 Çanak içine koydum
 Sultânıma içirü
 Etmekçi der ben gördüm

Üç fırın etmek bişirdüm
 Başım üzre getürdüm
 Sultânıma getirü
 Hem getirüp gelürdim
 Gökden bir ün eşitdim
 Kimdür anı bilmedüm
 Hay çağırur dur delü?
 Hay dur deyüben söyler
 İki kuşlar geldiler
 Etmegi hem aldılar
 Gitdiler görünmeyü
 Bunlar düşi söyledi
 Eşit Yûsuf ne didi
 Düşlerin yoruverdi
 İkisine añladı
 Ey şarâbdârın düşi
 Hayır olsun der işi
 Uzun olısar yaşı
 Sultâna hizmet kılı
 Sultân seni çıkara
 Ağır hil'atler vire
 Bayağı işiñ oña
 Eyliklere degirü **(56/a)**
 Etmekçiyi çıkara
 Kapu önünde asa
 Kuşlar beynini kaka
 Mahlûk kamu tañlayu
 Bes etmekçi eşitdi
 Yalan söyledim didi
 Yûsuf eydür iş oldı
 Hele siz görün deyü
 Şarâbdar der Yûsufa
 Nişân var mı sözüñe
 Doğru söyle gel baña
 'Alâmâtın bildirü
 Eydür nişân ol ola
 Ol saña hil'at gele
 Dürlü ni'metler bile
 Getireler geydirü
 Ol şarâbdar inandı
 Zindân içine dolandı
 Şarâbdar halâs oldı
 Ol cebbâr kâfir kalu
 Üçüncü gün geldiler
 Cebbârı çıkardılar
 Ağaç diküp asdılar

Mısıra `ibret olu
 Şarâbdara geldiler
 Hoş hil'at geydirdiler **(56/b)**
 Sultâna iletdiler
 Elin öpdü yalvaru
 İşit Yûsuf ne didi
 Şarâbdâra söyledi
 Kendini ısmarladı
 Beni aña aña deyü
 Yûsuf eydür sen vargıl
 Sultâna selâm kılğıl
 Beni dahı hem añağıl
 Suçum yokdur bildirü
 Şarâbdar çıkup gitdi
 Ol dem Cebrâil geldi
 Eydür Hak selâm kıldı
 Suâle cevâb virü
 Andan Yûsufa sordı
 Bu hûbluğı kim virdi
 Babaña kim söyletdi
 Kardaşlardan kurtaru
 Sıddık deyü kim didi
 Kardaşlardan kurtardı
 Kuyudan kim çıkardı
 Zelhâdan kim saklayu
 Genc oğlanı söyletdi
 Yûsuf doğrudur deyü
 Zelhâi yalan kodı
 Kimdürür öyle olu **(57/a)**
 Yûsuf der Sübhânımdan
 Ol ni'met Gufrânımdan
 Kurtardı mihnetlerden
 Bu kamu Hakdan deyü
 Cebrâil der çün bildüñ
 Niçün gayriye didüñ
 Şarâbdara söyledüñ
 Sultâna beni aña deyü
 Çün kâfire sığındüñ
 Allahı sen unuttüñ
 Ni'metlerin bilmedüñ
 İn'âmların unudu
 Eşit Yûsuf çağırdı
 Yüzün secdeye urdı
 Zinhâr deyüp agladı
 Tevbe kılup yalvaru
 Cebrâil yene geldi
 Hem başını kaldırdı
 Tevbeñi kabûl kıldı
 Sübhâna sığın deyü
 Bu zindânda kalasın
 Yigirmi yıl olasın
 Âhir sultân olasın
 Mısır şehrinde bellü
 Cebrâil gâib oldı
 Yûsuf zindânda kaldı **(57/b)**
 Katlanup sabır kıldı
 Her gün `ibâdet kılı
 Bir gün Yûsuf zindânda
 Oturur idi anda
 Bir söz var diñle bunda
 İşit benden tañlayu
 Bir gün Yûsuf dururdu
 Pencereden bakardı
 Meger bir `arab gördi
 Gelür bir deve binü
 Ol `arab yakın geldi
 Yûsufa deve bakdı
 Ken'ândan geldüm didi
 Ol `arab aña lamayu
 Yûsuf deveye didi
 `Aceb Ya'kûb ne oldı
 Eyü mi hoş mı didi
 Kardaşlarıñ aña layu
 Deve Yûsufa didi
 Ya'kûb beli büküldi
 Gözün yaşı döküldi
 Seniñ için kayıru
 Ya'kûb şöyle agladı
 Gözleri görmez oldı
 Sararup beñzi soldı
 Yûsuf deyüp aglayu **(58/a)**
 Devei `arab çekdi
 Hem andan deve çökdi
 Ol `arab agaç çekdi
 Devei uram deyü
 Andan Yûsuf çağırdı
 Deveyi urma didi
 Sen berü gelgil didi
 Baña bir haber virü
 Ol `arab yakın geldi
 Yûsuf `araba sordı
 Kankı eldensin didi

Baňa bir haber virü
 `Arab eydür garîbem
 Ben Ken`ândan gelürem
 Bâzîrgânlık iderem
 Altun gümüş kazanu
 Yûsuf eydür ne kalduñ
 Bu şehre ne getürdüñ
 Eytgil ne kazanduñ
 Ne aslıñ vardur bellü
 `Arab der kumaş aldım
 Bu deveye yükletdüm
 Getirüp bunda satdum
 Bir Mısırî asıllu
 Yûsuf eydür bildiñ mi
 Hiç Ken`ânda olduñ mı **(58/b)**
 Kaba ağaç gördüñ mi
 Ol on iki budaklu
 Bir budagı kesilmiş
 Kamusından yeg imiş
 Ağaç andan bükülmüş
 Bir budagım yok deyü
 `Arab eydür añladım
 Ol ağacı ben bildim
 Ya`kûbdur anı bildüm
 Oglanlar budak deyü
 Bu kez Yûsuf agladı
 `Araba ısmarladı
 Ya`kûba vargıl didi
 Benden selâm degirü
 Varup aña söylegil
 Bir garîb gördüm degil
 Zindânda olur bilgil
 Senden du`â isteyü
 Yûsuf kolını açdı
 Bilezigin çıkardı
 `Araba bağışladı
 Vasiyyet ısmarlayu
 Bu armagan seniñdür
 Bilgil kızıl yakutdur
 On iki biñ altundur
 Bahâsı bunuñ bellü **(59/a)**
 Bes anı `arab aldı
 Devesini kaldurdu
 Hiç Yûsufa sormadı
 Sen ne kişisin deyü
 `Arab deveye bindi

Dönüp yoluna gitdi
 Girü Ken`âna vardı
 Düni gün katarlayu
 `Arab evine vardı
 Ehline hiç tınmadı
 Gice yatup diñlendi
 Ertesi duru vardı
 Ya`kûb evine vardı
 Hem taşradan çağıru
 Dâye bükülüp geldi
 Haberiñ nedir didi
 Bu kez eydür `arabî
 Kanı Ya`kûbı Nebî
 Mısırdâ gördüm garîbi
 Geldüm haber getirü
 Dâye çün kim işitdi
 Ya`kûba haber itdi
 Eydür bir `arab geldi
 Saña selâm getirü
 Ya`kûb namâz kılarıdı
 Zârî kılup aglarıdı **(59/b)**
 Yûsufi diler idi
 Hâlikına yalvaru
 Ya`kûb çün bunı bildi
 Namâzdan fârig oldı
 Karavaşına sordı
 Nice haber var deyü
 `Arab içeri girdi
 Ya`kûba selâm viridi
 Mısırdan geldüm didi
 Ol saña selâm kılı
 Bir garîb beni gördi
 Senden çok haber sordı
 Zindânda otururdu
 Yüzi örtülü deyü
 Ol saña selâm kıldı
 Seniñiçün agladı
 Baňa çok ısmarladı
 Dogru aña var deyü
 Eydür ben anı eşitdim
 Bir oğlı gitmiş bildüm
 Ben dahı garîb oldum
 Zindanda anılayu
 Ol baňa duâ kılsun
 Hak aña ogul virsün
 Dâimâ unutmasun

Beni duâdan deyü **(60/a)**

Hıç katına vardın mı
Bildin mi kimdür deyü

`Arab eydür ben gördüm
Hemân bir tutsak gördüm
Sözlerini diñledüm
İllâ yüzi örtülü

Bu kez Ya'kûb eyitdi
Hâcetiñ nedir deyü
Diñle gel benden didi
Vireyin bağışlayu

Ol `arabî eyitdi
Mâl hâceti kalmadı
Ol garîb çok mâl virdi
On iki biñ altun kıymetlü

Bes Ya'kûb alkış itdi
Hem `arab dönüp gitdi
Ya'kûb çok fikir itdi
Ol `arabî tañlayu

Bunı bunda koyalum
Girü söze girelüm
Yûsufı çağıralum
Zindandan dir çık deyü

Bes Yûsuf tutsak oldı
Hem yedinci yıl oldı
Ol Hakdan meded irdi
Yûsuf çıkısar deyü **(60/b)**

Bir gün hem Yûsuf durdı
Hâlikına yalvardı
Ol kadar kim agladı
Beni kurtargil deyü

Cebrâil gökden indi
Hakdan selâm getürdi
Sultânlık muştuladı
İmdi kurtulduñ deyü

Cebrâil varup gitdi
Yûsufı uyku tutdı
Zindan içinde yatdı
Erteye dek uyuyu

Ol gice işit noldı
Meger sultân düş gördi
Ta'birci deyüp sordı
Bu düşüm nedir deyü

Bir sığırı görürdüm
Üzerine binerdim
Bundan aña geçerem

Kamusı semiz güçlü

Yene bir düş görürdim
Yedi gayrı sığırdır
Semizlerin yediler
Kamusını dükedü

Yedi başak yaş bugday
Yedi başak kuru bugday **(61/a)**
Kurusı yaşa gitdi
Hem ol yaşlar kuruyu

Hep bir araya geldi
On dört baş bugday oldı
İkisi göge uçdı
Gitdi hem görünmeyü

Ta'birciler söyledi
Şeytân azdırmış didi
Biz yoramazız didi
İşbu düşi dosdogru

Ol Allahıñ kudreti
Ol ta'birciler unutdı
Neydigini bilmedi
Ta'bir `ilmin unudu

Bu kez sultân darıldı (dat ile)
Şarâbdar dogrı geldi
Yûsuf didigin añdı
Başın saldı okunu

Sultân eydür ne olduñ
Başını niçün salduñ
Söyle baña ne gördüñ
Yudunmagıl dosdogru

Şarâbdar eydür bilgil
Âyâ sultân eşitgil
Bir sözüm var diñlegil
İşit benden añlayu **(61/b)**

Zindân içre bir oğlan
Hergiz söylemez yalan
Düş görüp aña soran
Yorar her düşi dogru

Bu kez sultân eyitdi
Sen kanda gördüñ didi
Eyt nice düş yordı
Kanda tanıduñ deyü

Şarâbdar eydür gördüm
Ol vakit zindânda idüm
Düş gördüm aña sordum
Yordı gerçek bildürü

Sultân eydür sen vargil

Düşümi aña sorgıl
 Hem nice yorar bilgil
 Tîz gel baña bildürü

Şarâbdar varam eydem
 Hîç sözümi simayam
 İllâ andan udloyam
 Varamazam utanu

Ol baña ismarladı
 Hergiz suçum yok didi
 Hem yigirmi yıl oldı
 Unutmışam añmayu

Sultân eydür yüri var
 Anıñ bir Teñrisi var **(62/a)**
 Hayrı şer anda tutar
 Ol kılmaz seni udlu
 Şarâbdar durdı vardı
 Yene zindâna vardı
 Yûsufa tapu kıldı
 Yeñin yüzüne tutu

Yûsuf aña söyledi
 Yeñüñi gider didi
 Senüñ suçun yok didi
 Bu iş Teñriden deyü

Bes bu kez örü durdı
 Şarâbdar düşi sordı
 Yûsuf ol düşi yordı
 Birer birer añladu

Semiz sığır didügi
 Arık anı yedügi
 Bugday göge agduğı
 Dolanup görünmeyü

Yedi yıl bolluk ola
 Eyü yağmurlar yaga
 Dürlü tahıllar bite
 Evvel ucuzluk olu

Andan soñra bil nola
 Yedi (yıl) kıtlık ola
 Gökden yağmur yağmaya
 Ekilmişler bitmeyü **(62/b)**

Andan soñra nolası
 Yağmur öküş olası
 Dürlü tahıl olası
 Cihân ucuzluk olu

Şarâbdar durup gitdi
 Yûsufa alkış itdi
 Tapu eyledi çıkıdı
 Sultân katına dogru

Bes sultâna eyitdi
 Yûsufı gâyet öğdi
 Düş ta'birin bildirdi
 Sultân kaldı tañlayu

Sultân eydür sen vargıl
 Ol zindândan çıkargıl
 Ağır hil'at geydürgil
 Getirgil ağırılayu

Şarâbdar andan vardı
 Yûsufa muştuladı
 Durgıl gidelüm didi
 Ağır 'izzet getirü

Yûsuf eydür sen vargıl
 Ol 'avratları dergil
 Ellerin hâlin sorgıl
 Niçün kesdiñüz deyü

Şarâbdar girü vardı
 Sultân katına girdi **(63/a)**
 Bu haberi bildirdi
 Sultân durdı kakıyu

Sultân eydür sen vargıl
 Ol 'avratları dergil
 Hem Zelhâi komagıl
 Kamusını getirü

Şarâbdar durup gitdi
 'Avratları iletdi
 Yûsuf suçu ne didi
 Sultân bunlara söyleyü

Bir bir ikrâr idiñüz
 Elleriñüz kendiñüz
 Hem ne kim iletdiñüz
 Yudunmagıl gizleyü

Zelhâ yavlak utandı
 Sözüni yudunmadı
 Yûsuf dogrıdur didi
 Ben suçluyam bil bellü

Bu kez sultân kakıdı
 Yazuklu sensin didi
 Zindâna urduñ didi
 Her (giz) sen utanmayu

Andan Zelîhâ eydür
 Ol benüm ol kulumdur
 Zindâna andan urdum
 Sözümi tutsun deyü **(63/b)**

Yûsuf çün dogrı oldı
 'Avratlar hep dagıldı

Sultân tahtında kaldı
Eyü fikirler kılı
Bu kez sultân buyurdu
Altun kürsi getürdi
Ağır atlâs döşedi
Sarây önün donadu
Tahtdan zindân arası
Dört fersah yol arası
Emir itdi adam varası
Ol Yûsufa gel deyü
Begler hep atlandılar
Zindan katına vardılar
Kamu atdan indiler
Yûsufı çıkar deyü
Sokaklarda turdılar
Çıraklar yandurdılar
Yûsufı çıkardılar
Tâze ata bindirü
Yûsuf çün taşra çıkdı
Zindân halkın diledi
Hem sultân bağışladı
Hep dutsaklar kurtulu
Cebrâil girü geldi
Hakdan selâm getürdi **(64/a)**
Yâ Yûsuf durgıl didi
Sultânliga deginü
Ol Yûsuf örü durdu
Atlandı yola girdi
Hep silâhdarlar geldi
Alayınca yürüyü
Şehirlü karşı geldiler
Kamu tapu kıldılar
Dürlü saçu saçdılar
Bu sultân olur deyü
Sultân Reyyâni geldi
Yûsufı kavrayup kuçdı
İki gözünü öpdi
Altun tahta oturu
Reyyân der Yûsuf bilgil
Gerek sultânlık kılğıl
Gerek gayrı iş kılğıl
Hüküm seniñdür deyü
Yûsuf eydür eşitgil
Şehir içinde çağırğıl
Beni haznedar kılğıl
İş kılalım kolaylu
Âzâdlık dilemedi
Atama elet dimedi
Haznedarlık diledi
Bu iş Teñriden deyü **(64/b)**
Cebrâil andan gelmiş
Ol Yûsufa söylemiş
Sultân olursın dimiş
Mısır içinde bellü
Reyyân eydür Yûsufa
Sen otur sultânliga
Kişiler ko hazneye
Sen otur sultân olu
Ben karşıña durayın
Saña kullık kılayın
Hem şehre çağırayın
Yûsufdur sultân deyü
Reyyân sultân buyurdu
Yûsuf kürsiyye bindi
Reyyân şehre çağırdı
Yûsufdur sultân deyü
Teñri sultânlık virdi
Reyyân bir sebep oldı
Bes Yûsuf sultân oldı
Mısır içinde bellü
Reyyân tahtından indi
Yûsufa hizmet kıldı
Tahtı Yûsufa kaldı
Görelim iş ne olu
Bu kez Yûsuf buyurdu
Ekincilerin derdi **(65/a)**
Çok ekin ekin didi
Düni günü durmayu
Ekinciler vardılar
Çok yerlerden sürdiler
Ekini çok ekdiler
Yûsufa öşrünü virü
Kimisi o(r)tak oldı
Yedi yıl bollık oldı
Hanbârlarına getürdi
Başık birle gizleyü
Yedi yıl tamâm oldı
Altmış biñ hanbar oldı
Bunlar hep hazne oldı
Sultân için saklayu
İşit hanbâr vasfını
Uç yüz 'arşun uzunı

Yüksekligi var eni
Fikir eyle olkadarlu
Şehir halkınıñ çoğı
Hâllü hâlince her biri
Hazne idindiler her biri
Kıtlık içün saklayu
Yedi yıl tamâm oldı
Ol kıtlık öyle geldi
Bu kez Yûsuf çağırdı
Hiç ekin ekmeñ deyü **(65/b)**
Bir yıl yağmur yağmaya
Yerden nebât bitmeye
Hergezin yel esmeye
Kıtlık oldı korkulu
Mısır halkı geldiler
Yûsufa yalvardılar
Haznen tolu didiler
Bize tahıl vir deyü
Sultân Yûsuf buyurdı
Mısır içinde çağırdı
İllere haber virdi
Bugday alan gel deyü
Mısır ehli geldiler
Altun gümüş virdiler
Bir yıla dek yediler
Andan bugday kalmayu
İkinci yıl geldiler
O kumaşın virdiler
Tahıl satun aldılar
Bugdayımız yok deyü
Üçüncü yıl geldiler
At katır getürdiler
Tahıl satun aldılar
Hep Yûsufa yalvaru
Dördüncü yıl geldiler
Câriyeler virdiler **(66/a)**
Tahıl satun aldılar
Hem Yûsufa yalvaru
Beşinci yıl geldiler
Ogul kızın virdiler
Yûsufa yalvardılar
Kamu tahıl vir deyü
Altıncı yıl geldiler
Kendülerin satdılar
Yûsufa kul oldılar
Bugday aldılar yiyü

Bes yedinci yıl oldı
Şehirlü hep cem' oldı
Er `avrat ikrâr itdi
Cümle kul olduñ(k) deyü
Mâlik Yûsufı satan
Er `avrat kız oğlan
Hep kul oldılar `ayân
Yûsufa hizmet kılı
Bu kez Cebrâil geldi
Hakdan selâm getürdi
Yâ Yûsuf görgil didi
Kul olduñdı satılı
Saña buyurdı Reyyân
Ol saña hem kul deyen
Saña kul oldı `ayân
Şükür kıl gel sevinü **(66/b)**
Cebrâil durup gitdi
Hem Yûsuf çok fikir itdi
Bu söz tamâma yetdi
Yene bir söz söyleyü
**(Asıl metinde okunamayan
bir başlık...)**
Çalabdan hitâb geldi
Bir vezir diksün deyü
Yâ Yûsuf dur atlangıl
Çeri beglerin dergil
Şehirden taşra vargıl
Bir er göresin deyü
Ol saña selâm kıla
Yoluña evvel gele
Saña vezir ol ola
Sabâh dergil atlanu
Yûsufuñ var bir atı
Var ol atıñ bir adı
Evden çıksa kişner katı
Cümle Mısırlu eşidü
Yûsuf ata söyledi
Ol at dahı kişnedi
Hem işâreti oldı
Çeri derilsün deyi
Çün sabâh erte oldı
Sultân Yûsuf buyurdı **(67/a)**
Ol atı hem getürdi
Ahırından çıkaru
Hem at bir kez kişnedi
Mısır kamu işitdi

Begler cümle atlandı
Yûsuf katına gelü

Yûsuf çerisin aldı
Şehirde taşra geldi
Hâsı `âm tapu kıldı
Sultânımız sen deyü

İki yüz biñ sagında
İki yüz biñ solunda
İki yüz biñ ardında
İki yüz biñ ilerü

İşbu sekiz yüz biñ er
Yûsufıla çıkdılar
Kamusı yaraklılar
Heybetinden titreyü

On iki biñ `âlem var
Biñ harbe ardında var
Biñ de kılıç tutar var
Hem dahı bıçaklayu

Her kim görse tañlaşu
Eşiden `âcebleşü
Heybetinden didreşü
Şu deñlü siyâsetlü **(67/b)**

Vasfı çok dile gelmez
Söyleyüben dükenmez
Bu sözlere inanmaz
Oluñ Mısra görmen(y)ü

Maksûdımız ol didi
Yûsuf erte atlanu
Bir kişiye sataşdı
Sayru hem eski tonlu

Yûsuf göñlünden didi
Bu garîb erdür didi
Hem dahı sayru didi
Bu baña yaramayu

Cebrâil çka geldi
Allahdan selâm kıldı
Yâ Yûsuf bilgil didi
Yañlış fikir itdiñ deyü

Göñlünden fikir kıldıñ
Bu eri begenmedüñ
Bu garîb erdür didiñ
Bu vezir olmaz deyü

Bu ol vakit vezir oldu
Zelhâ tonuñı yırtı
İki aylık oğlandı
Saña danıklık virü

Zelhâi yalan kodı
Yûsuf doğrudur didi **(68/a)**
Katîferden kurtardı
Sen niçün begenmeyü

Yûsuf istigfâr kıldı
Ol garîbi getürdi
Ulu suya iletdi
Ağır hil'at geydirü

Anı vezir eyledi
Hem ol müslîmân oldu
Fikrime bir söz geldi
Bunu tamâm eyleyü

Hoş fikir eyleyelüm
Zelhâi söyleyelüm
Nice olmuş deyelüm
Yûsuf için kayıru

Zelîhâ yohsul oldu
Gözleri görmez oldu
Yeyecek bulmaz oldu
Etmege muhtâc olu

Bir kilim delüp geydi
Şâz yürüben kuşandı
Bir yol üzre oturdu
Yûsuf ugraya deyü

Her kim yeñi ay toga
Yûsuf atı kişneye
Atlanup seyrân kıla
Zelîhâ çıkar deyü **(68/b)**

Yûsuf seyrâna çıkdı
Zelîhâ anı gördi
Bir `avrata yalvardı
Geldigini bildir deyü

Eydür beni sen bilgil
Yûsuf yoluna iletgil
Kerem it sözüm tutgil
Hâcetim kabûl kılu

Âhiri ben umaram
Girü mansûba irem
Saña çok nesne virem
Eger ölmezsem girü

Ol `avret örü durdu
Zelhâi getürdi
Yûsuf yolunda kodı
Kendi yanında turu

Hele Yûsuf ugradı
Hem Zelîhâ çağırdu

Zârî kılup aglardı
Yâ Yûsuf durgıl deyü

Yûsuf hîç diñlemedi
Andan yaña bakmadı
Zelîhâ göñlü dar oldı
Aglayup girü dönü

Eydür ben saña taparam
İşde tul yohsul kaldım **(69/a)**
Hem dahı gözsiz kaldım
Ben seni Teñri sanu

Mısırdâ hatun idim
Sultân öldi dul kaldım (dat ile)
İşbu hâllere girdim
Düni gün saña tapu

Ol Yûsuf kulumıdı
Bir Tañrıya inandı
Lâcerem sultân oldı
Mısırdâ hem ol bellü

Durup hâcını depdi
Üç biñ altuna satdı
Müslîmân dînin tutdı
Bir Teñriye inanu
Sanam bahâsın aldı
Üç biñ altuna virdi
Hep dervişlere vardı
Hakdan meded umanu

Bes yene bir ay geçdi
Yûsuf seyrâna çıkdı
Zelîhâ bu kez geldi
Çağırıldı Yûsuf deyü

Eydür yâ Yûsuf durgıl
Şu benim hâlim bilgil
Benim sözümi tutgıl
Hâcetim kabûl kılı **(69/b)**

Yûsuf at başın çekdi
Meger kim va'de yetdi
Hatun berü gel didi
Hâlin sorayım deyü

Yûsuf eydür sen kimsin
Beni ne çağırırısın
Eyit baña ne dersin
Vireyin bağışlayu

Zelhâ eydür eşit sen
Bu şâh-ı cihânsın
Beni niçün bilmezsin
Zelîhâyın ben dertlü

İnandım bir Teñriye
Sen Yûsuf peygambere
Bel bağladım Hak yola
Bil sözüme inanu

Yâ Yûsuf bilgil hâlim
Hergiz kalmadı mâlım
Ol seni seven göñlüm
Dahı yanar yakılı

Sen dahı kaçır mısın
Kanımı iğçer misin
Geçenden geçer misin
Benim hâlim gör deyü

Yûsuf Zelhâyı bildi
Anda biraz agladı **(70/a)**
Sevgüñe nişân didi
Baña göstergil deyü

Zelhâ eydür sen bilgil
Kamçuñı berü sungıl
Sevgüme nişan bilgil
Baña bak esirgeyü

Yûsuf kamçısın sundı
Zelîhâ ah eyledi
Kamçı tutuşub yandı
Yûsufa 'ibret kılı

Yûsuf kamçısın aldı
Ol od eline geldi
Yûsuf kamçıyı atdı
Ol odu tutamayu

Zelhâ eydür nolduñ sen
Kamçı niçün atarsın
Hem kırk yıldır yakarsın
Beni bu oda deyü

'Âşıklığım bildin mi
İşte nişân gördün mi
Bir sâ'at tutabildin mi
Bırakdıñ tutamayu

İmdi bu gün aç kaldım
Kamuya muhtâç kaldım
Mâlımı saña harç itdim
Aglarım gözsiz kalu **(70/b)**

Beni tab aglatmagıl
Der Yûsufa yalvaru

Bu kez Yûsuf eyitdi
Var evine git didi
Ben tımar idem didi
Milkini virem girü

Zelîhâ ah eyledi
 Bu kez Cebrâil geldi
 Hakdan selâm getürdi
 Yâ Yûsuf evlen deyü

Eydür Allah buyurdi
 Zelhâ alsın didi
 Anı yakarsın didi
 'Aşk odına dünü günü

Yûsuf bunu diñledi
 Bu karı görmez didi
 Ben bunu nidem didi
 'Acebe kaldı tañlayu

Cebrâil yine geldi
 Yâ Yûsuf evlen didi
 Ol pâdişâh buyurdi
 Zelhâyı alsın deyü

Hem sabır kılsun bu kez
 Teñriye işler geñez
 Zelhâyı Allah bu kez
 İki gözlü kılsar **(71/a)**

Yûsuf Zelhâ okudı
 Teñri hükmin bildirü
 Zelhâ gâyet sevindi
 Teñriye şükür kılı
 Zelhâ küfürden döndi
 Ol Teñriye sığındı
 Yigitlige erişdi
 Karılıktan kurtulu

Cebrâil gökden indi
 Kanadıyla sığıdı
 On dört yaşında kız oldı
 İki gözleri görü

Hâlıkı rahmet kıldı
 Görür oldı gözleri
 Yûsuf konıklık kıldı
 Hem Reyyânı okuyu

Ol Reyyân dahı geldi
 İşbu ahvâli bildi
 Teñri hükmin tañladı
 Çün yediler dagılı

Gice karañu oldı
 Yûsuf gerdege girdi
 Zelîhâyı kız buldı
 Sorar aña tañlayu

Bu kez Zelhâ eyitdi
 Beni Teñri sakladı **(71/b)**
 Bir perrî kızı kaldı

Hemân baña beñzer deyü

Sultân ile yatur idi
 Sultân beni sanur idi
 Beni Allah sakladı
 Senüñiçün saklayu

Yûsuf aña eyitdi
 Bilür misin şol vakti
 Şol 'avratlar el kesdi
 Beni görüp tañlayu

Ol vakit beni azdırsan
 Murâdına irgürseñ
 Beni tamulık kılsan
 Olsam Allahdan udlu

Zelhâ eydür ko beni
 Dime baña geçeni
 Şükür 'afvitdi Ganî
 Ol belâdan saklayu

Kim gördi senden görklü
 Hem senden hûb sûretlü
 Sen ferişte sıfatlu
 Ben nite sabır kılı

Zelhâ kırk yıl çalışdı
 Güçle maksûda irdi
 Yûsufıla çalışdı
 Murâdına irişü **(72/a)**

Yûsuf Zelhâi aldı
 Gufrânı yarlıgadı
 On iki oğlı oldı
 Ulusu Misâlim adlu

İşbu dünyâ halkınuñ
 Maksûdları kamunuñ
 Şol eyü niyyetlinüñ
 Dilegin Allah virü

Bu şimdiki 'âşıklar
 Kamusu hep fâsıklar
 Cümlesi şehvet kovar
 Olur Allahdan odlu

'Âşık ma'sûk olıcak
 İki cihân sevşecek
 Zelîhâ Yûsuf gibi
 Yürüye sabır kılı

Zelhâ Yûsufa vardı
 Maksûdlarına irdi
 Dilegin Allah virdi
 Kiyâmete dükenü

**(Asıl metinde okunamayan
bir başlık...)**

Ya'kûb hâlin diyelim
Âhirü nite olu

Hem kardaşları nitdi
Bunlar Yûsufî satdı **(72/b)**
Ataların aglatdı
Âhiri gör ne olu

Bir sabâh Yûsuf durdı
Hâlikına yalvardı
Hasretten içim yandı
Atamı görsem deyü

(Farsça bir ibare??)

(Elif mim y zel elif dal şın t nun
Yûsuf)

Yûsuf eydür Tañrınıñ dergâhına
Ümîdim var hasretâ irem yene
İrdüre Ya'kûb atama ölmedin
Beni görüp kaygusu tenden yuna
Ey `aceb ol gün olmadı baña
Kim atamuñ bakayıdum yüzüne
`Înâyet senden saña yalvaruram
İrdüresin hasreti hasretine
Sen cömerdsin kullara lutfuñ ...
Lutfi ihsân idesin ben miskine

**(Asıl metinde okunamayan
bir başlık...)**

Eydür yâ Çalab bilgil
Ken'ânı kıtlık kılğıl
Ucuzlığın getürgil
Mısra muhtâc olu

Duâsı kabûl oldu
Ol kıtlık bile geldi **(73/a)**
Mısır ucuzluk oldu
Ken'ânda kıtlık olu

Ol eliñ halkı bildi
Mısır ucuzluk olu
Öyle haber yayıldı
Mısra varalım deyü

Ya'kûb miskîn buyurdu
Oglanların çağırdı
Açlık bize kâr kıldı
Mısra varasız girü

Şol Mısırın `azîzi
İşidüñ dogrı sözi
Varıñ bildirüñ bizi
Bugdayımız yok deyü

On oğlu hâzir oldu
Yâmin hem evde kaldı
Cümlesi yaraklandı
Yola girdiler yürü

Mısra yakın geldiler
Bir kavme sataşdılar
Durup haberleşdiler
Birbirini soruşu

İsmâ'îl oğlu Kazar
Ol imiş hem gelenler
İbrâhîm asıllıdur meger
Görüşdiler sevnîşü **(73/b)**

Görüşüben vardılar
Di(e)lîm haber sordılar
Bu kez yola girdiler
Sevinüben şâz olu

Kaytâr Ya'kûbı sordı
Ol miskîn neyley didi
Dahı aglar mı dedi
Yûsuf için kayıru

Yehûdâ cevâb virdi
Ya'kûba nice oldu
Gözleri görmez oldu
Yûsuf için aglayu

Sordı Mısır şehrine
Hem sultân haberini
Anda tahıl vireni
Hem sordılar izleyü

Bunlar haber verişdi
Kaçuşuben irişdi
Biri Mekkeye irişdi
Bunlar Mısra arzûlayu

Çün bunlar Mısra girdi
Sarây öñüne vardı
Yûsuf köşkünden gördi
Biraz yatdı ugunu

Yûsuf fikrini derdi
Bu kez vezrine sordı **(74/a)**
Bu erler kandan geldi
Vezre bunu söyleyü

Ol erler bundan geldi
Varup tekkeye kondı
Geleli beş gün oldu
Yürürler tahıl alu

Yûsuf vezîre eydür
Ol erler kandan gelür

Anlar nice ton geyer
 Haberlerin bildirü
 Andan vezîri eydür
 Bunlar Ken'ândan gelür
 Kamusı eski geyer
 Garîblere beñzeyü
 Yûsuf eydür getürgil
 Hem sarâya kondurgil
 Kamusın ağırlağıl
 Dürlü ni'met yedirü
 Vezir (d)uruban vardı
 Bunları alup geldi
 Hâs sarâya kondurdı
 Ni'met dökdi yedirü
 Bunlar danışup gitdi
 Bu sultân öyle sanur
 Bizde altun var sanur
 Alayım der aldayu **(74/b)**
 Duruban Şem'ûn eydür
 Atamuzı eşidür
 Anıñcün hürmet kılur
 Aslımuz bilür bellü
 Yene Yehûdâ eydür
 Sultân bizi gözedür
 Togrulıgımız bilür
 Hakkiçün ağırlayu
 Yûsuf bunı eşiddi
 Sıgınamadı agladı
 Kardaşlarını gördi
 İkisın bilemeyü
 Cebrâil inüp geldi
 Adların eydivirdi
 Ol Yehûdâdır didi
 Biri Şem'ûndur deyü
 Bu kez Yûsuf buyurđı
 Mîsâlîme buyurđı
 Bunlara varğıl didi
 Benden selâm iledü
 Kamusın yahşı sorgıl
 Kendözini dimegil
 Hem anlara dimegil
 Atam Yûsufdur deyü
 Misâlîm durup vardı
 Bunlara selâm virdi **(75/a)**
 Bes bunlar aña sordı
 'İmrânca hem söyleyü

Andan Misâlîm eydür
 'İmrânca ben bilmem der
 Ben sizden öğrenem der
 Ben Kıbtî dili bilü
 Bu Ya'kûb oğlanları
 Çün gördiler bunları
 Geldi Yûsuf kulları
 Bunlara etmek virü
 Sultân Yûsuf buyurđı
 Kamu garîbdür didi
 Hep bütün etmek virdi
 Usandan hiç kesmeyü
 Bunlar anı tañladı
 Görüben 'âcebleği
 Birbirile söyleşdi
 Bu sultân cömerd deyü
 Ol vâkit bugday bahâsı
 Bir deve yüklenesi
 Biñ iki yüz olası
 Mısır altunı bellü
 Kıymeti bir altunuñ
 Biñ iki yüz akçanuñ
 'Âdeti ol zamânuñ
 Böyledür Mısır deyü **(75/b)**
 Yûsuf yüzin bürüği
 Köşkünden yere indi
 Kardaşlarına geldi
 Haber sorayın deyü
 Yûsuf sorar kimlersiz
 Kangı elden gelürsiz
 Eydüñ hem kaç kardaşsız
 Haber virüñ siz bellü
 Bunlar eydür şerîfiz
 Ya'kûb nebî ogluyız
 Biz on iki kardaşız
 Onumuz bunda deyü
 Birimüz evde kaldı
 Küçügümüz kurt yedi
 Atamuz pek severdi
 Kamumuzdan yegleyü
 Yûsuf eydür ne dersiz
 Ya'kûb peygâmbler dersiz
 Küçügün sever dersiz
 İş bu iş bir umanu
 Ol kişi sıddîk olmaz
 Peygâmbler kücü sevmez

Bunlar eydür yâ `azîz
Yala(n) değil sözümüz
Ol oğlanı görseñüz
Ay ve güneş sûretlü **(76/a)**

Hem biz dahı severdük
Kamumuzdan tañlayu

Bir düşünde yegrendük
Düş gerçek ola deyü

Yûsuf bunlara sordı
Nice düş görmüş didi
Anuñ düşüni kim yormış
Hem atasına sormış
Atası anı sormış
Sultân olursın deyü

Yûsuf sorar anlara
İrdi mi sultânlığa
Yetişdi mi şâhlığa
Devlet tâcın urunu

Bunlar Yûsufa didi
Oğlanı hem kurt yidi
Cânı uçmaga girdi
Anda kaldı dolanu (dat ile)

Bu kez Yûsuf buyurdı
Develerin yükletdi
Verdiklerin almaya
Bunları ağırlayu

Yene Yûsuf eyitdi
Biriñüz evde kaldı
Anı getürüñ didi
Tahıl virem arturu **(76/b)**
Ben sizleri severem
Dîniñüzi tutaram
Anı dahı dilerem
Görmek için isteyü

Bunlar duruban gitdi
Mısırdan taşra çıkdılar
Her kûye kim kondılar
Halk gelür ağırlayu

Bunlar eydür gelürdük
Bu kûylere konardük
Hiç ağırlık görmezdük
Şimdiden böyle olu

Hem bunlar yola girdi
İblîs arkurı geldi
Durun deyü çağırdı
Size sözüm var deyü

Bunlar ol yerde durdı
İblîs bunlara geldi
Yûsuf kokusın aldı
Bunlara göstermeyü

Bunlar çün yola girdi
Ya'kûb yanına geldi
Ya'kûb azıcık güldi
Yene döndi ağılayu

Oğlanları görüşdi
Bunlar Ya'kûba sordı **(77/a)**
Sen neden güldüñ didi
Yene döndüñ ağılayu

Ya'kûb der koku duydum
Yûsufum geldi sandım
Bir çirkin koku gördüm
Yene döndüm ağılayu

Ya'kûb hem yene sordı
Sultân size ne verdi
Hem nice dîn tutardı
Size tahıl virdi mü

Bu kez bunlar eyitdi
Dîni İslâmdur didi
Ol bizi ağırladı
Senüñiçün kayıru

Ol seni katı sevdi
İbn-i Yâmin istedi
Ol miskîn neyer didi
Yûsuf için ağılayu

Yûsuf eydür aldıñuz
Yûsufi neylediñüz
Yabanda yaturdıñuz
Anı kurt yedi deyü

Bu kez imdi geldiñüz
Bunı dahı aldıñuz
Cümleñüz and içdiñüz
Hep yalan söz söyleyü **(77/b)**

Gelin kamu and içüñ
Baña doğrılık kılıñ
Yâmine eyü sanuñ
Yitürmeñ Yûsufayu

Çuvalların açdılar
Kumaşların gördiler
Ya'kûba eyitdiler
İletdügümüz hoş (uş) deyü

Ya'kûb anı eşitdi
Elin başına urdı

Ol bizi ağırladı
 Armaganum almayı
 Bir kerre girü varuñ
 Bu kumaşı iledüñ
 İbn-i Yâminle varuñ
 Girü baña getirü
 Bu kez bunlar durdılar
 Develere bindiler
 İbn-i Yâmini aldılar
 Mısra ugrayu deyü
 Ya'kûb eydür varasız
 Kaçan Mısra giresiz
 Bir kapıdan girmeyesiz
 Yavuz gözden sakınu
 Duruban Mısra varuñ
 İkişer ikişer oluñ **(78/a)**
 Birer kapudan girin
 Sultân katına varuñ
 Kaçan Mısra vardılar
 İkişer ikişer oldılar
 Kapulardan girdiler
 Yâmin yalıñuz kalu
 Şâm kapusunda durdı
 Kim görürse sorardı
 Kimse dilin bilmedi
 Hayrân kaldı tañlayu
 Cebrâîl inüp geldi
 Hakdan selâm getürdi
 Yâ Yûsuf durgıl didi
 Yâmini karşulayu
 Bu donlarıñ çıkargıl
 Garîbler donun geygil
 Deve üstine bingil
 Var Yâmini getürü
 Şâm kapusunda turur
 Her kimi kim ol görür
 Kimse yok diliñ bilür
 'Âciz kaldı aglayu
 Kalanından ayrılmış
 Yolun oñâramamış
 Ol saña gelememiş
 Sen vargıl aña karşı **(78/b)**
 Yûsuf deveye bindi
 Yürüyüp aña vardı
 Kardeşıgı görđi
 Yûsuf yüzü örtülü

Yûsuf sorar sen kimsin
 Kangı elden gelürsin
 Burada ne turursın
 Ya sen kimi isteyü
 Ben Ken'ândan gelürem
 Ya'kûb nebi ogluyam
 Bu sultâna varuram
 Yoluñ gösterseñ deyü
 İbn-i Yâmin eyitdi
 Kimse dilim bilmedi
 Sen nice bildüñ didi
 Sorar sen kimsin deyü
 Yûsuf eydür oglandım
 Ben Ken'ânda tururdum
 Dili anda öğrendim
 Anuñçün söyleyü
 Yûsuf kolundan çıkardı
 Bilezigin uzatdı
 Elli biñe digerdi
 Mısır altun kıymetlü
 Hem kızıl yakut idi
 İbn-i Yâmine verdi **(79/a)**
 Eydür sen bilür midi
 Sırça bilezik deyü
 Andan Yûsuf eyitdi
 Koluna geçir didi
 Gel benüm ile didi
 Kardeşlarına varu
 Bes ikisi vardılar
 Hâs sarâya girdiler
 Kardeşların gördiler
 Yûsuf eydür var yürü
 İbn-i Yâmin eyitdi
 Ben seni gördüm didi
 Gâyetde sevdim didi
 Dilemezem ayrılı
 Yûsuf eydür ben kulum
 Mevlam sözün tutaram
 Efendimden korkaram
 Buyrugın sıyam deyü
 Ben dahı sevdim seni
 Ey yigitler sultâni
 Eger isterseñ beni
 Yürü var katlan deyü
 Bes İbn-i Yâmin vardı
 Kardeşlarını görđi

İbn-i Yâmin eyitdi
Bir kimse baña gelü **(79/b)**

İmrânca dil söyledi
Geldi bir deve binü

Yakut bilezik verdi
Beni size getürdi
Ben anı gördüm didi
Kaykum gitdi kalmayu

Yehûdâ aña eydür
Ol bilezigi getür
Görelüm hem nicedür
Senüñiçün saklayu

İbn-i Yâmin çıkardı
Yehûdâ eline verdi
Bu kızıl yakut didi
Koluna geçirdi gizleyü

Bu kez Rubil de durdı
Yehûdâ da aradı
Bilezigi bulmadı
Hayrân kaldı tañlayu

İbn-i Yâmin eyitdi
Ol girü bende didi
Andan Rubil diledi
Çıkardı aña virü

Çün Rubil dahı aldı
Kendi kolına urdı
Bir kardaşı aradı
İstedi bulamayu **(80/a)**

Hep kardaşları aldı
Kimsede eglenmeyü
İbn-i Yâmine geldi
Kamusi `acebleyü

Sultân Yûsuf buyurdi
Yeñi sarây yapırdı
Uzunı kırk `arşundi
Hem eni de ol deñlü

Ya`kûb sûretin yazdı
On oglun bile yazdı
Yûsufa neler oldı
Kamu anda yazılı

Ya`kûbdan aldugını
Kardaşlar nitdüğini
Kuyuya atduğunu
Kamu anda yazılı

Kuyudan çıkardun mı

Ol Mâlike satdun mı
On tokuza virdin mi
Üç `aybı vardur deyü

Sarây böyle düzüldi
Yûsuf içine girdi
Bes kardaşları geldi
Mısırdâ tahlıl alu

Andan Yûsuf buyurdi
Kardaşları çağırdı **(80/b)**
Ulu döşek yazdırdı
Ol sarâyâ getirü

Rubil yukaru bakdı
Ol sûretleri gördi
Kardaşlarına didi
Yukaru bakın deyü

Ne kim bizim işimiz
Yûsufa kıldığımız
Geçmiş yavuz fi`limüz
Kamu bunda yazılı

Bakup anı gördiler
Cümle hep korkdılar
Tutuldı kamu diller
Sünüleri titreyü

Sultân Yûsuf buyurdi
Dürlü ni`met getirdi
Öñlerine kodurdi
Buyurdi yiyin deyü

Bunlar kamu aglaşdı
Kimse aşâ bakmadı
Yûsuf bu kez buyurdi
Bunlara sorun deyü

Aşî niçün yemezsiz
Aglamakdan diñmezsiz
Bu sûreti görmüşsiz
Hâllerini añlayu **(81/a)**

Bes bunlara sordılar
Aş yemezsiz dediler
Bunlar cevâb verdiler
Yalan sözi başaru

Biz kim sarâyâ girdik
Hep cümlemüz açıldık
Bu sûretleri gördük
Aç dururuz aglayu

Kardaşımız var idi
Ol sûrete beñzerdi
Bayık anı kurt yedi

Tâ biz kaldük aglayu
 Bu kez Yûsuf buyurdi
 Kardeşların çıkardı
 Gayr(ı) eve kodurdi
 Bunları öğütleyü
 Dürlü ni'met getürdi
 Hep bunlara yedürdi
 Karınların toyurdi
 Bu kez Yâmin yemeyü
 Dönüp Yûsuf eyitdi
 Kamuñuz ni'met yedi
 Ol biriñüz yemedi
 Dahı durmaz aglayu
 Bu kez Yâmin söyledi
 Ol eve buyur didi **(81/b)**
 Ben anda varsam didi
 Ol sûreti gözleyü
 Kardeşçigim var idi
 Ol nakkaşa beñzerdi
 Bunlar eydür kurt yedi
 Derler baña kakıyu
 Buyur anda varayın
 Şol sûreti göreyim
 Oturup aglayayın
 Yûsuf içün kayıru
 Yûsuf siddîk buyurdi
 Bes Yâmin anda vardı
 Varup sarâya girdi
 Oturdi hem aglayu
 Bu kez Yûsuf buyurdi
 Misâlimi çağırdı
 Yürü içerü gir didi
 `Ammûsile oturu
 Eger saña bakarsa
 Kimsin deyü sorarsa
 Kimiñ oglusiñ derse
 Eydivergıl dosdogru
 Allah Tañrı buyurdi
 Cebrâîl baña geldi
 Kendüyi bildür didi
 Ayrugından saklayu **(82/a)**
 Misâlim durup vardı
 `Ammusı katına girdi
 Yâmin bakuban gördi
 Sorar sen kimsin deyü
 Eydür habîbî kimsin
 Yâ sen kimiñ oglusiñ
 Hem Yûsufa beñzersin
 Aslın kimdür di bellü
 Eydür ben Misâlimem
 Yûsuf Nebî ogluyam
 Mısırdâ sultân bu dem
 Benim atamdur deyü
 İbn-i Yâmin eyitdi
 Kardeşçigim var idi
 Hem adı Yûsuf idi
 Tamâm saña beñzeyü
 Eydür sen aglamagıl
 Benim sözüm añlagıl
 Yûsuf ogluyam bilgil
 Karındaşın içerü
 Oldur ki seni gördi
 Şâm kapusunda durdi
 Saña bilezik verdi
 Kalanuña getirü
 Bes İbn-i Yâmin bildi
 İşde kardaşın buldı **(82/b)**
 Ugundi yere düşdi
 Örü durdi sevinü
 Eydür kanı `azîzim
 Ol benim iki gözüm
 Misâlim tutgıl sözüm
 Beni aña kavışdıru
 Misâlim dogrı vardı
 Atasına yalvardı
 Yûsuf siddîk buyurdi
 Var anı getür deyü
 Kendözi örü durdi
 Bir halvet eve girdi
 Nikâbını geydürdi
 Yâmin gelür mi deyü
 Misâlim duru vardı
 Yâmin katına girdi
 `Emmisine haber virdi
 Der imdi gel gir deyü
 Bes Yâmin durup vardı
 Ol halvet yere girdi
 Hem kardaşını gördi
 Yere düşdi ugunu
 Kaçan kim ussı geldi
 Hem ikisi kuçuşdı
 Bunlar katı ağlaşdı

Feriştehler tañlayu **(83/a)**

Aglamakdan durdılar
 Hem biraz bilişdiler
 Ayrı olup oturdılar
 Birbirine sevnışü
 Andan Yûsuf eyitdi
 Babam hâli ne oldı
 Kızkardeşini sordı
 Durmaz sorar çağıru
 Yâmin der atan hâli
 Büküldi aniñ beli
 Düni gün söyler dili
 Yûsuf için aqlay
 Yûsuf der ben olmasam
 Yegrek idi dogmasam
 Hem bu tahtı bulmasam
 Atam zahmetler görü
 Bu kez Yûsuf buyurdı
 İmdi sen durgıl didi
 Kardeşlerine vardı
 Anlar ile oturu
 İbn-i Yâmin agladı
 Kırk yıl agladım didi
 Bu sâ'at buldum didi
 İmdi nice ayrılı
 Hem Yûsuf aña sorar
 Evlendin mi ver haber **(83/b)**
 Oglun kızın hem ne var
 Adları nedir deyü
 Yâmin eydür evlendüm
 Üç dâne ogul buldum
 Kamusına ad virdim
 Ef'âline beñzeyü
 Birin adın kurt didüm
 Hem birine kan didüm
 Birine Yûsuf didüm
 Adları budur deyü
 Yûsuf siddîk buyurdı
 Neden virdüñ bu adı
 Ne `aceb bu ad didi
 Maksûduñ nedir deyü
 İbn-i Yâmin eyitdi
 Ol kardeşler hem geldi
 Seni kurt yedi didi
 Kanlı gömlek gösterü
 Bir ogluma kurt didim

İkinciye kan didim
 Üçüncü Yûsuf didüm
 Derdüñi unutmayı
 Yûsuf eydür sen vargıl
 Kardeşlerine vargıl
 Anlar ile oturgıl
 İşler kılam tedbirlü **(84/a)**

Yükünde sag gizleyem
 Ben saña ugru deyim
 Hem seni tutsak kılam
 Böyle tedbir eyleyü

Çün İbn-i Yâmin durdı
 Kardeşlerine vardı
 Bunlar gördi bilmedi
 Sorarlar kimsin deyü

Der ben İbn-i Yâminem
 Ben ol evden gelürem
 Ol sûrete bakaram
 Otururdum aqlay

Hem kardeşleri didi
 Sanâ efsûn(m)ı oldı
 Yüzün güneşe döndi
 Geldi bize berk uru

Ol eydür ne görmüşsiz
 Bu nûrı tañlamışsiz
 Hiç ayruk bilür misiz
 Ol Allahdan hükümlü

Bu kez Yûsuf buyurdı
 Yüzün örtüp yürüdi
 Kardeşlerine girdi
 Dürlü halvet getirü

Ol zamân şöyle idi
 Pâdişâhlar var idi **(84/b)**
 Yüzlerin örter idi
 Kimseye görünmeyü

Altısını getürdi
 Öñlerine kodurdı
 İk(i)şer ik(i)şer buyurdı
 Bir siniye oturu

Andan bunlar oturdı
 Yâmin yalıñız kaldı
 Aş yemedi agladı
 Kardeşçigim yok deyü

Yûsuf eydür yi ta'âm
 Saña kardeş ben olam
 Senüñ ile oturam

Bir sinide aş yiyü
 Bu kez hep aş yediler
 Soñra hamd eylediler
 Du'â alkış itdiler
 Yûsufa karşı turu
 Bu kez sultân buyurđı
 Altun şinik getürdi
 Bunları ağırladı
 Bunlar kamu tañlayu
 Sultân Yûsuf buyurđı
 Develerin yükletdi
 Altun sağı gizledi
 Bunlara di(y)vermeyü **(85/a)**
 Alkış idüp gitdiler
 Şehirden taşra çıkdılar
 Bir köy bilüp kondılar
 Yûsuf çalışa deyü
 Yûsuf birkaç kula dur (dir)
 Ol kafleye yetiñ dir
 Tutup tiz getirüñ dir
 Ugruluk oldu deyü
 Çün kişiler atlandı
 Hem kafleye yetişdi
 Bunlar biri çağırdı
 Yâ kâfle turuñ deyü
 Yehûdâ Şem'un eydür
 Sultân yavuz iş kılur
 Bizi neden döndürür
 Kâfileden ayıru
 Sordı şinik almışsız
 Kile ugrulamışsız
 'Âyıblı iş kılmışsız
 İşde geldük arayu
 Bunlar eydür görmedük
 Hiç bir haber bilmedük
 Hem kilei almadık
 Haberimiz yok deyü
 Andan bu kullar eydür
 Ol sag kızıl altundur **(85/b)**
 Kıymeti yüz bin altundur
 Tiz virüñ bize berü
 Ol Ya'kûb oğlanları
 Görüp korkdı cânları
 Bizi bilür ol Teñri
 Kamumuz dogru deyü
 Ol vakit ugru olanı
 Bir yavuz iş kılanı
 Sultân tutardı anı
 İki yıl kullık kılı
 Kimse anı döğmezdi
 Tutup mâlin almazdı
 Kulluk itdürür idi
 Zamânâtıñ beglerü
 Kul bunları getürdi
 Develerin çökerdi
 Sultân kürsiyye bindi
 Yüklerin araşdıru
 Çuvalların aradı
 Cümle yükin taradı
 Yâmin'e nevbet geldi
 Sultân der bakın deyü
 Arayıcılar geldi
 Anı dahı aradı
 Ol sag anda bulundu
 Bes sultâna gösterü **(86/a)**
 Sultân bunlara bakdı
 Agzın açup söyledi
 Katı katı darıldı (dat ile)
 Kamusını korkudu
 Ben sizi ağırladum
 Çok tahıllarım virdim
 Bu işi sizden ummadım
 Ugruluk ide deyü
 Bunlar kamu utandı
 Başın aşaga kodı
 Beñizleri sarardı
 Kamusu hem ditreyü
 Bunlar eydür nolduñuz
 Bu oğlan aslı yavuz
 Sultân bizden eşit söz
 Yâmin aslıdur dogru
 Karındaşı var idi
 Hem adı Yûsuf idi
 Ol dahı ugru idi
 Buncılayın bed huylu
 Ol Yûsuf ugru idi
 Dâyesinde dururđı
 Dört yaşına çün girdi
 Ya'kûb girü dilenü
 Ol dâye sever idi
 Bir boncuğı var idi **(86/b)**
 Kızıl yakutdan idi

Dilim altun kıymetlü
 Ol boncugı gizledi
 Yûsuf koluna bağladı
 Yûsufı ismarladı
 Atasına degirü
 Tamâm birkaç gün geçdi
 Dâye ardınca geldi
 Ol boncugı gizledi
 Dâyeye göstermeyü
 Ya'kup anı aradı
 Boncugı anda buldı
 Girü dâyeye verdi
 Ugruluk itdüñ deyü
 Göñlünden Yûsuf didi
 Yalancılarsız didi
 Yalan sizlerden çıkdı
 Kardeşñiz kul deyü
 Atañuz aldatdıñuz
 Genc oğlanın aldıñuz
 Kul deyüben satdıñuz
 Bahâsın harâm yiyü
 Bu kez Yûsuf buyurdı
 Ol Yâmini bağlatdı
 Zindâna uruñ didi
 İki yıl yatsun deyü **(87/a)**
 Andan bunlar eyitdi
 Ayâ sultân bil didi
 Ya'kûb anı severdi
 Yûsuf kardaşı deyü
 İmdi bunı tutmagıl
 Hîç zindâna urmagıl
 Bizden birimüz algıl
 Atamız ağır layu
 Yûsuf eydür kim ola
 Bir yazıkluyı koya
 Yazuksız bağlı ola
 Ol 'âdillik olmayu
 Bunlar ümîd kesdiler
 Kamu gerü döndiler
 Bir yere derildiler
 Oturdılar danışu
 Gelin bir iş kılalum
 Silâh bulup alalum
 Bâzâr içre girelüm
 Yehûdâ böyle deyü
 Ben bu şehre varayım

Ol zindâna gireyim
 Zindanda(n) çıkarayım
 Zindân içine haykırı
 Ünüm işidürseñüz
 Kamu hâzır olasız **(87/b)**
 Kim gelürse kırasız
 Şehirliyi dükedü
 Hem Yehûdâ haykırsa
 Kakiyup hamle kılsa
 Her kim ünün eşitse
 Kırılır düşer kamu
 Bu fikri Yûsuf sezdi
 Danışdıkların bildi
 Kiçi oğluna didi
 Anlara vargıl deyü
 Didi **Efrâyime** vargıl
 Şol evlerinde durgıl
 Arkasını sıgagıl
 Elinle duydurmayu
 Bunlar hep gâfil oldı
Efrâyim durup vardı
 Arkaların sıgadı
 Kendi güci yetmeyü
 Yehûdâ sâkin oldı
 Şöyle bî-tâkat oldı
 Kalanı hîç görmedi
 'Acebleşdi tañlayu
 Yehûdâ katı yumşasa
 İshâk nesli bulunsa
 Arkasını sıgasa
 Gider güci dükenü **(88/a)**
 Bunlar eydür ne olduñ
 Sen niçün çağırmaduñ
 Şehirliyi kırmaduñ
 Kamusını dükedü
 Yehûdâ eydür varuñ
 'Azîm iş oldı bilüñ
 Bir oğlan geldi bilüñ
 Benim arkam sıgayu
 Bunlar eşidüp 'acebler
 Şehirde peygâmbere var
 Kamusu söyleşürler
 İşbu işi tañlayu
 Sultân bir kişi saldı
 Bunları kamu derdi
 Hep katına getürdi

Heybet birle korkudu
 Eydür şöyle sanursız
 Bizden güçlü yok dersiz
 Eger beni görseñüz
 Kendüñizi unudu
 Bu kez Yûsuf haykırdı
 Kakıyup köşkün urdı
 Sarây kamu titredi
 Yıkılmaga başlayu
 Sarây şöyle bek idi
 Direği mermer idi **(88/b)**
 Şol kadar kim titredi
 Oldı bunlar korkulu
 Yûsuf der haykırmadum
 Atañuz ağırladum
 Kamuñuzı kırardım
 Biriñüzi komayu
 Ben sizi ağırladum
 Biriñüz ugru buldum
 Ben ol Yâmini tutdum
 Suçu için kapayu
 Bunlar kamu yalvardı
 Çün Yûsuf destûr virdi
 Kamusı taşra çıkdı
 Birbirine söyleşü
 Bes Yehûdâ eyitdi
 Siz varuñ imdi didi
 İbn-i Yâmin tutuldı
 Atamuza duyduru
 Ben bu şehirde olam
 Biliñ Yâmini alam
 Ölmezsem bunda olam
 Atama görünmeyü
 Bunlar gidüp vardılar
 Tamâm eve girdiler
 Ya'kûbı hem gördiler
 Birin birin kuçuşu **(89/a)**
 Ya'kûb bunlara sordı
 İbn-i Yâmin gelmedi
 Yehûdâ görünmedi
Geliyorlar mı deyü
 Oglanları söyledi
 İbn-i Yâmin gelmedi
 Ol sultân anı tutdı
 Ugruluk itdiñ deyü
 Ya'kûb bunu eşitdi
 Duruban 'aklı gitdi
 Oglanları segirtti
 Kakıyuban sokrayu
 Siz gözle gördiñüz mi
 Elinden aldıñuz mı
 Hakikat bildiñiz mi
 Ugrulığını görü
 Oglanları eyitdi
 Tahkîk bilmeziz didi
 Yüki içre bulundı
 Bir altun kile gizlü
 Bize inanmaz iseñ
 Kâfileden sorarsın
 Andan bellü bilesiñ
 Bunda biz olduk dogru
 Ya'kûb eydür ol oldı
 Yehûdâya ne oldı **(89/b)**
 Bunlar eydür ol kaldı
 Yâmini alam deyü
 Ya'kûb eydür dilerem
 Sübhânımdan umaram
 Üç oğlum bile görem
 Gönلüm sizi umanu
 Oglanları sordılar
 Cevâb virgil ey muhtâr
 Sen nice virdüñ haber
 Bize dahı bildirü
 Ya'kûb bunlara didi
 Benim kaygım pek didi
 Her musîbet kim geldi
 Soñı ferahlik olu
 Hem kelâm Allah dimiş
 Hiç ümîdin kesmemiş
 Ummayan kâfir dimiş
 Kur'ân içinde bellü
 Ben ümidim kesmeyem
 Hak emrini basmayam
 Tamu içre kalmayam
 Umud tutam umanu
 Ya'kûb bu sözi didi
 Oglanlar 'acebledi
 Kırk yıldır Yûsuf adı
 Dilinden gitmez deyü **(90/a)**
 Ne sen anı bilürsin
 Ne hod yüzün görürsin
 Hemân gözsiz kalursın

Düni günü agrayu
 Ya'kûb bunu eşitdi
 Örü durup ah itdi
 Ahı göklere çıkdı
 Ferişteler agrayu
 Bes Ya'kûb durup vardı
 Hasret evine yetdi
 Ol kadar kim iñledi
 Dağlar taşlar agrayu
 Canâvarlar melekler
 Deñizdeki balıklar
 Mü'minler münâfıklar
 Hep Ya'kûba agrayu
 Bes Ya'kûb durup vardı
 Hasret evine yetdi
 Bes Ya'kûb duâ itdi
 Hâlikına yalvaru
 Cefâ cânıma irdi
 Cânımı algıl deyü
 Yâ benim cânım algıl
 Yâ Yûsufim bildürgil
 Şu beni aplatmagıl
 Tâkatim gitdi deyü **(90/b)**
 Yûsufa hasret oldum
 Hem iki gözsüz kaldum
 İnen katı buñuldum
 Allahım meded deyü
 Bir oğlum sultân aldı
 Birisi anda kaldı
 Yûsufum bilmem ne oldı
 Derdim üç oldı deyü
 Duâsı kabûl oldı
 Ya'kûba elçi geldi

Tazarru-ı Ya'kûb

Ya'kûb eydür baña dermân eylegil
 Rahmetiñden yine ihsân eylegil
 Sen esirge ben bîçâre kuluñı
 Top yüregim kana kaltân eylegil
 İlerü derdim bir idi şimdi üç
 Ey Çalabım işim âsân eylegil
 İbn-i Yâminile Yûsufum yüzün
(91/a)
 Gösterüben beni şâdân eylegil
 Kayku tonın geye geye eridüm

İşbu tondan beni `üryân eylegil
 Fâtihü'l-ebvâbu hayr Yâ Rabbenâ
 Ol kapuya beni dermân eylegil

Bir gün Azrâil geldi
 Ya'kûba selâm viridi
 Ya'kûb agrayup sordı
 Yûsufum nitdüñ deyü

Yûsuf cânın aldın mı
 Yohsa dahı diri mi
 Kandeligin bildin mi
 Degil baña bildirü

'Azrâil der almadım
 Sağlığı ola ma'lûm
 Kandeligin ben bildim
 Aniñ makâmı bellü

Yûsuf pâdişâh oldı
 Allahı bâri kıldı **(91/b)**
 Ulu devlete irdi
 Ni'met içre oturu

Ya'kûb ikinci sordı
 Yûsuf kande dururdu
 Baña eyitgil didi
 Ben dahı bilem bellü

Andan 'Azrâil didi
 Demeklik buyur olmadı
 Baña Hak ısmarladı
 Sen yakında kavışu

Ya'kûb anı eşitdi
 Yüzün mihrâba oldı
 Zârî zârî agladı
 Benim Yûsufum deyü

Ey benim gözüm nûrı
 Yâ benim nefsim hûrı
 İbn-i Yâminim kodı
 Çok arzım Yûsuf deyü

Ayâ gönüm yemişi
 Dolduran tokuz yaşı
 İbn-i Yâminim eşi
 Görmecem Yûsuf deyü

Gözlerim görmez oldı
 Kaykudan gönüldü doldı (dat ile)
 Sararup beñzim soldı
 Senüñiçün agrayu **(92/a)**

Kardaşlarıñ geldiler
 Seni benden aldılar
 Beni çok aplatdılar

Kurda yedirdik deyü
 Benden ayrılıp gitdiñ
 Beni katı aglatduñ
 Haberi sen yıradduñ
 Hıç baña bildirmeyü
 Ben korkaram kim ölem
 Hem seni hıç görmeyem
 Âhiri hasret kalam
 Deyüp düşdi ugunu
 Durdı Ya'kûb oturdı
 Oglanların hep derdi
 Yûsuf olmadı (ölmedi) didi
 Gider misiz isteyü
 Oglanlar eydür nolduñ
 Yene sen haber alduñ
 Aglayu helâk olduñ
 Hıç anı unutmayu
 Yûsufdan umud kesgil
 Ayruk anı añmagıl
 Yazıkdur aglamagıl
 Kendüni ögütleyü
 Eydür ümîd kesmezem
 Aglamakdan diñmezem **(92/b)**
 Hâlikımdan dilerem
 Gireye? vara girü
 Yene Ya'kûb eyitdi
 Ol kuvvetiñ var idi
 Hıç kimseye vermedi
 Yâminim getür deyü
 Yehûdâ bir haykırsa
 Yâ Şem'ûn aya varsa
 Cümleñüz hamle kılsa
 Mısır halkın korkudu
 Hisârını yıksañuz
 Çerisini kırsañuz
 Oglumı getürseñüz
 Alup baña getirü
 Eydür ol oğlanları
 Saña virelim haberi
 İşit işbu işleri
 İşbu söze köyünü
 Bir bundan andan vardık
 Bizden güçlü er gördük
 Kendümüzi unuttık
 Andan korkduk biz kamu
 Ya'kûb dâyeye didi
 Dört kalem vardur didi
 Bes Şem'ûna buyurdu
 Otur bitı yaz deyü **(93/a)**
 Evvel yazgil bismillah
 Ya'kûb İsrâîlullah
 Yâ sultân selîmullah
 Yene bil hâlim deyü
 Bize bir belâ irdi
 Sevgüli oglum vardı
 Çok zamândur ayrıldum
 Oldum andan kaykulu
 Bes şol kadar agladım
 Gözlerim görmez oldı
 Kararub beñzim soldı
 Düni günden aglayu
 Sevgüli oguldan ayrıldım
 Sevinmeklik görmedim
 Kayku gussa yükledüm
 Yûsufum noldı deyü
 Bir oglum gâib oldı
 Kardeşı sende kaldı
 Hem göñlüm av(u)dan oldı
 Ol dahı sizde kalu
 Peygâmbere öyle olmaz
 Oglu ugruluk kılmaz
 Bize harâm yaramaz
 Ol yalan töhmet deyü
 Ugrulığı sen kıldıñ
 Kim oglum ugru didüñ **(93/b)**
 Dönüp girü zulüm kıldıñ
 Oglumı ugrulayu
 Evvelin kerem kıldıñ
 Râyî gen? bugday virdüñ
 Hem bahâsın almaduñ
 Sen beni ağırlayu
 Yene beni ağırlagıl
 Bize bir kerem kılğıl
 Oglumı baña vergil
 Göñlümi incitmeyü
 Yohsa ben duâ kılam
 Sübhânıma yalvaram
 Saña belâ irgürem
 Duâmdan sakın deyü
 Ol işı sen itmişsiñ
 Kullara buyurmışsiñ
 Yükümüz yükletmişsin
 Ol şinigi görmeyü

Benden saña yüz biñ selâm
 Ayagım örü duram
 Devletüñ artsun müdâm
 Ölünce dek solmayu
 Oglanlarına eyitdi
 Bu mektûbı iletdi
 Sultâna viriñ didi
 Benden selâm degirü **(94/a)**
 Oglanları derildiler
 Yarakların itdiler
 Gidüp Mısra vardılar
 Ol mektûbı iledü
 Tamâm Mısra vardılar
 Yehûdâi buldılar
 Bes sultâna vardılar
 Sultân öñünde duru
 Kamu tapu kıldılar
 Öpüp biti verdiler
 Şâha nazar kıldılar
 Ne emir olur deyü
 Sultân bitiyi aldı
 Başına öpüp kodı
 Bunlara haber sordı
 Ol bitiyi okuyu
 Biti haberiñ bildi
 Yûsuf tahtından indi
 Kürsî üzre oturdı
 Bunlara söz söyleyü
 Yûsuf bunlara eydür
 Bende bir biti vardur
 Kimse okumaz durur
 Sizde okur var mı deyü
 Bunlar eydür görelüm
 Bildikce hem okuyalum **(94/b)**
 Ma'nâsın bildürelim
 Hazretüñe añladu
 Yûsuf mektûb çıkardı
 Bunlara sunuverdi
 Bunı bek okuñ didi
 Kimseñiz hîç bilür mi deyü
 Bes biti hâli oldı
 Yûsufı satdılardı
 Bes bunlar yazdılardı
 Üç 'aybı vardur deyü
 Ol bitiyi aldılar
 Birbirine sundılar

Kamısı okudılar
 Göñül içre gizleyü
 Yûsuf bunlara sordı
 Biti ne dimiş didi
 Ahvâlin eydin didi
 Tâ bileyin bellü
 Bes bunlar eyitdiler
 Bu sarp biti dediler
 Okuyamayuz didiler
 Hem ma'nâsın bilmeyü
 Bunlar eydür ey 'azîz
 Bir kul sizler tutmuşsuz
 Bir bitiyi yazmışsuz
 Üç 'aybı vardur deyü **(95/a)**
 Kamu diller tutuldu
 Beñizleri sarardı
 Süñüleri titredi
 Sultândan hem korkunu
 Didiler kul satmadık
 Bu bitiyi yazmadık
 Üç 'aybı biz kılmadık
 Haberimüz yok deyü
 Andan Yûsuf buyurdu
 Altun sağı getürdi
 Altun mil ele aldı
 Sağı kakıdı cingirü?
 Ya'kûbuñ oglanları
 İşbu sağı sözleri
 Bilür geçmiş işleri
 Size söyler añladu
 Siz râzî olur mısız
 Bir kula döner misiz
 Hep hâli bilür misiz
 Biz sorarız çağırü
 Bunlar hep râzî oldı
 Yûsufı mîli aldı
 Sağı bir kerre urdı
 Öter ol sag çağırü
 Yûsuf eydür neylersiz
 Sag ne öter gizlersiz **(95/b)**
 Ne der hîç bilür misiz
 Bunlar cevâb virmeyü
 Yûsuf eydür ne söyler
 İşbu nâs on kardaşlar
 Yûsufı dilemişler
 Atasından ayıru

Yırak alup gitmişsiz
Etmegini almışsiz
İtlere bırakmışsiz
Hem sucagaz vermeyü

Hem öldürelim dimiş
Biriñüz kıyamamış
Adı Yehûdâ imiş
Yûsufa ol kıymayu

Kapuya bırakmışsiz
Çıkarup kul dimişsiz
Bir Mâlike satmışsiz
Bahâsın harâm yiyü

Yûsuf böyle söyledi
Ol sag çağırup durdı
Dönüp bunlara sordı
Bu işler gerçek mi deyü

Kardaşları söyledi
Bu sag gerçektür didi
Biz hatâ kılduk didi
Atamuzı agladı **(96/a)**

Yûsuf eydür nitdiñüz
Kardaşñız satdiñüz
Yalan biti yazdiñüz
Hiç Tañrıdan korkmayu

Andan aslımuz dersiz
Peygâmbere eydür dersiz
Bunda yalan söylersiz
Baña gelüp ögünü

Sultân Yûsuf buyurđı
Gözlerini bağladı
Agaca asiñ didi
Bunlar kamu korkunu

Bunlar kamu korkdular
Yayılp ağlaşdılar
Kamusı titreşdiler
Beñizleri sararu

Yûsufa yalvardılar
Zinhâr aman didiler
Kamusı söylediler
Suçuna ikrâr virü

Yûsuf duramadı
Yüzün köyündi agladı
Bunlarıñ gözin şeşdi
Bunlar bakdı sevinü

Didiler billah kimsin
Bildik bellü durursın **(96/b)**

Kaygudan kurtarursın
Göñlümüzi avidu

Eyitdi Yûsuf siddik
Kardaşñuzam tahkık
İrgürdi beni Hâlık
Hem eyledi devletlü
Bunlar bunu eşiddi
Kamusı yüzün düşdi
Yûsufdan kamu korkdı
Endamları tidreşü

Yûsuf eydür ben bildim
Sübhânıma sığındum
Cefâñuza katlandum
Oturdum sultân olu

Bunlar der Yûsuf bilgil
Suçumuz bağışlagıl
Tañrıya şükür kılğıl
Kıldı seni devletlü

Yûsuf der bağışladım
Hatâñuzdan vaz geldüm
Hem sizi ağırladum
Gelin berü görüşü

Kamusı görüşdiler
Kavuşup ağlaşdılar
Oturup sevişdiler
Birbirine sevnışü **(97/a)**

Bunlar bunda sohbetde
Ya'kûb evde hasretde
Gözi kulagı yolda
Bunları gele deyü

Bu kez ol Yûsuf durdı
Gömlegini çıkardı
Eşidüñ neler kıldı
Atasın sevindirü

Ol vakit kuyuya girdi
Yûsuf yalıncağı idi
Cebrâil gömlek verdi
Yâ Yûsuf geygil deyü

Gömlek uçmakdan geldi
Hem Yûsuf alup geydi
Anı kim Allah virdi
Yalıncağıdan kurtaru

Ol vâkit Yûsuf togdı
Anası ol dem öldi
Ya'kûb karavaş aldı
Bilürsin genc ogullu

Ki Ya'kûb oglun satdı
 Yûsufi emsin didi
 Ol karavaş agladı
 Hâlikına yalvaru
 Ol aglayuban durdı
 Bir genc oglum ayırdı **(97/b)**
 Sevdüğinden ayırdı
 Aglasın bencileyü
 Gökden aña ün geldi
 Duâsı kabûl oldı
 Dileyin virem didi
 Hâcetiñ kabûl kılı
 Sevdiginden ayıram
 Ya'kûbıñ göñlün ezem
 Yûsufını giderem
 Aglasın sencileyü
 Ben seni sevindirem
 Ogluña kavışdıram
 Soñra anı göndürem
 Yûsufını getirü
 Karavaş bunu bildi
 Oturup hem sabır itdi
 Âhir ol oğlan geldi
 Yûsufı muştulayu
 Hele dilim pek oldı
 Hem Yûsuf sultân oldı
 Bir tâcirden kul oldı
 Beşîrdir adı bellü
 Adı kim Beşîr idi
 Yûsuf anı bilmedi
 Ulu işlere kodı
 Ol kavlin ağırlayu **(98/a)**
 Bes Yûsuf biti yazdı
 Gömlegin bile dürdi
 Ol kul eline verdi
 Atama ilet deyü
 Dahı Mısırdan çıkdı
 Çevre yanına bakdı
 Allaha niyâz kıldı
 Anamı göster deyü
 Yil bunda hâzır oldı
 Yûsuf kokusın aldı
 On gün ilerü geldi
 Atasına kokudu
 Ya'kûb didi agladı
 Yûsuf kokusu geldi

Ya'kûb bilüben güldi
 Yûsuf kokusu gelü
 Beni yalan eylemeñ
 Ol oğlanlarına deñ
 Sözüme münkir olmañ
 Sevinüp melûl olmayu
 Oglancıklar eyitdi
 Seniñ sevgiñ var didi
 Göñlüñe düşe geldi
 Umaram gele deyü
 Bes dahı on gün geçdi
 Ol kul Ken'âna geldi **(98/b)**
 Meger bir `avret gördi
 Suda giyecek yuyu
 Aglayu örü turdı
 Bu kul katına geldi
 `Avrata selâm viridi
 `Avrat başın kaldıru
 `Avrat selâmın aldı
 Bu kul `avrata sordı
 Ya'kûb kandedür didi
 Eydiver baña dogru
 Bu kez `avrat eyitdi
 Ya'kûb kaykusı katı
 Kimseye bakmaz didi
 Ne sorarsın ötürü
 Bu kul eydür eyitgil
 Ya'kûbı salıvergil
 Yûsufdan geldüm bilgil
 Ya'kûba muştulayu
 Bu kez ol `avrat durdı
 Yüzin göge kaldırdı
 Rabbî deyüp yalvardı
 Va'de tamâmdır deyü
 Bu kul `avrata sordı
 Va'deñ senüñ ne didi
 Eyitgil baña imdi
 Bileyim ben eşidü **(99/a)**
 Bu kez `avrat eyitdi
 Bir oglum Ya'kûb satdı
 Ben duâ kıldım didi
 Sübhânıma yalvaru
 Hâlikim va'de kıldı
 Gökden aña ün geldi
 Her ne kim `avrat bildi
 Anı kula söyleyü

İmdi muştucu geldi
Ya'kûbı sevindirü
Benim oglum gelmedi
İmdi ben nite kılı

Bu kul yine eyitdi
Ogluñ adı ne didi
Ol 'avrat cevâb verdi
Adı Beşîrdir deyü

Bu kul yine eyitdi
Va'de tamâma yetdi
Ogluñ işte ben didi
Gel görüşelim deyü

Ol miskîn örü durdı
Ogluñ kuçup agladı
'Aklı gidüben geldi
Yene durdı sevinü

Bes ikisi kuçuşdı
Bunlar ince aglaşdı **(99/b)**
Feriştehler tañlaşdı
Kim görse 'âcebleyü

Bu 'avrat eve döndi
Beşîr ardınca geldi
Tamâm kim eve geldi
Gömlük Ya'kûba verdi
Ol Beşîr selâm verdi
Avrat düşdi ugunu

Alup yüzine urdı
İki gözi açıldı
Ya'kûb Beşîri gördi
Sordı sen kimsin deyü

Bes Beşîr eydiverdi
Anamı aldıñ didi
Bes beni satduñ didi
Yûsufa südlen deyü

Ben anamdan ayrıldum
Âhir Yûsufi buldum
Şimdi aña kul oldum
İşte geldüm muştucu

Bes Ya'kûb örü durdı
Zârî zârî agladı
Yene Beşîre sordı
Garîblik nice deyü

Beşîr eydür ey kişi
Düşvâr garîbiñ işi **(100/a)**
Hiç diñmez gözi yaşı
Meger hasretin bulu

Ya'kûb gömlegi açdı
O bitiyi çıkardı
Açup anı okudı
Bismillahi başlayı

Andan soñra der anı
Ben Mısırıñ sultânı
Sıdkıla seven beni
Bîçâre babam deyü

Mısırıñ issi Yûsufam
Ya'kûb Nebî ogluyam
İbn-i Yâmin eşiyem
Bitiyi oku deyü

Ya'kûb biti okudı
Yüzün secdeye urdı
Tañrıya şükür kıldı
Şâz oluben sevinü

(Okunamayan bir başlık)

Kardaşların deyelüm
Mısırdâ nice olu

Yûsuf sultân buyurdı
Kardaşların getirdi
Ağır tonlar geydürdi
At katır mâl yükledü **(100/b)**

Eydür imdi siz varuñ
Atamu alup gelüñ
Kimse kalmasin bilüñ
Benim ehlimden deyü

Oğlanları eglendi
Ganî ni'met getirü
Ata ayagın öpdi
'Özürleri dileyü

Senden Yûsufi aldık
Hem kul deyüben satdık
Vardık pâdişâh bulduk
Sekiz yüz biñ çerilü

İşte biz yazıklı olduk
Seniñ göñlüni yıkdık
Tañrıdan odlu olduk
Bağışla suçumuzu

Ya'kûb der 'af eyledim
Hatâñuz bağışladım
Yarlığasın Samedüm
Yazığıñızı kamu

Ya'kûb deveye bindi
Oğlanları derildi
Hibil hışım kalmadı

Yetmiş üç baş toptolu
 Atlanuban vardılar
 Mısra yakın geldiler **(101/a)**
 Oglanları gıtdiler
 Atasına yalvaru
 Eydürler `afv kılıgıl
 Bizi Hakdan dilegil
 Yazığımız dilegil
 Hep Ya'kûba yalvaru
 Sübhânından diledi
 Gufrânı yarlıgadı
 Kamu uçmak diledi
 Yazukludan kurtulu
 Sultân Yûsuf istedi
 Atası yakın geldi
 Atlanup karşı geldi
 Çeri leşker bezeyü
 Tâze atlar kişneşür
 Boru davul çalınur
 Beşâretler kılınur
 Ya'kûb için sevinü
 Tamâm kim yakın geldi
 Yûsuf atından indi
 Atasın ağırladı
 Hak yerine getirü
 İkişi secde kıldı
 Ya'kûb deveden indi
 Hem dahı yakın geldi
 Bu devlete degirü **(101/b)**
 Ya'kûb Yûsuf görüşdi
 Bu hasretler buluşdı
 Bunlar ince aglaşdı
 Ferişteler tañlayu
 Hele yine durdılar
 İkinci yine görüşdiler
 Hem dahı bilişdiler
 Birbirine sevnüşü
 Kamu bunlar dirilişdi
 Geçen yeli söyleşdi
 Didiler kırk yıl geçdi
 Ba'zılar yetmiş deyü
 Bes bunlar Mısra girdi
 Yûsuf köşküne girdi
 Yûsuf ogulları geldi
 Dedesiyle görüşü
 Ya'kûb eydür bu kimler

Yûsuf der benim bunlar
 Zelîhâdan oldılar
 Geldi size tapınu
 Andan Zelîhâ geldi
 Ya'kûb hem anı bildi
 Yûsufa lâyük gördi
 Ya'kûb yine sevinü
 Zelîhâ der Yûsufa
 Destûr vir hem sen baña **(102/a)**
 Kullık kılama ataña
 Altunlu tonlar virü
 Andan Yûsuf eyitdi
 Atam peygâmbere didi
 Ol bezen sevmez didi
 Hiç aña diyvermeyü
 Ağırlamak dilerseñ
 Ayruk eve ilet sen
 Kendi evine beñzetseñ
 Ken'ândaki binâlu
 Andan Zelîhâ sordı
 Ken'ânda nice dirdi
 Ol Yûsuf eydiverdi
 Ev sıfâtıñ bildirü
 Ol Zelîhâ buyurdi
 Anda bir ev yapırdı
 Ken'ândaki gibi itdi
 Tamâm şöyle beñzeyü
 Andan gelüp okudı
 Ya'kûb duruban vardı
 Ol ev içine girdi
 `Acebleyüp tañlayu
 Çün Ya'kûb evi sorar
 Benim evime beñzer
 Meger eydivireler
 Yapdurdılar beñzeyü **(102/b)**
 Ya'kûb anda oturdi
 Oglanları derildi
 Zelîhâ ta'âm getürdi
 Ya'kûb gördi tañlayu
 Yüz yigirmi yaşadum
 Ben bu aşu yemedüm
 Hem hoşlık istemedüm
 Bu baña yaramayu
 Peygâmbere aşu degil
 Arpa etmegi getirgil
 Hem baña anı vergil
 Benim aşım ol deyü

Zelhâ anı eşitdi
Ya'kûb didigin tutdı
Hem çok hizmetler itdi
Ya'kûba andan girü
Bir gün durdı ol Reyyân
Geldi Yûsufa beyân
Eydür Yûsuf bil `ayân
Bir sözüm var tut deyü
Bes ol Reyyân eyitdi
Babaña söyle didi
Alup bize gel didi
Benim odama varu
Ya'kûb bir bize gelsün
Hem bir koca var görsün **(103/a)**
Anuñile söyleşsin
Geçmiş işleri kamu
Bu kez Yûsuf hem durdı
Atasına söyledi
Sizi Reyyân okudı
Bir varsañuz añarı
Ol bizi ağırladı
Hem zindândan çıkardı
Tahtını baña viridi
Varalım söz söyleyü
Andan Ya'kûb eyitdi
Hatâ söylediñ didi
Seni Teñri ergürdi
Bu devlete bil bellü
Hele sözüm sımayam
Reyyân evine varam
Ol kocai hem görem
Dürlü haber söyleşü
Bes bunlar durup vardı
Görgülü kuca gördü
Koca Ya'kûba sordı
Ne kadar yaşın deyü
Aña Ya'kûb söyledi
İşitgil yâ pir didi
Yaşını eydiverdi
Yüz yigirmidür deyü **(103/b)**
`Ârime'l-`Âd eyitdi
Yalansın yâ şeyh didi
Yaşın artıkdır didi
Yalan söyledüñ bellü
Çün Reyyân öyle sandı
Hemân Ya'kûb yañıldı

Bu koca yine sordı
Yaşın ne deñlü deyü
Ya'kûb yine eyitdi
Yüz yigirmidür didi
`Ârime'l-`Âd eyitdi
Yalansın yâ şeyh deyü
Ya'kûb başın kaldurdu
Dudagını depretdi
Kocanuñ enegi düşdi
Gögsi üzre yıkılu
Reyyân bakuban gördi
Bu kez Yûsuf'a sordı
Enegi niçün düşdi
Degil baña bildirü
Yûsuf aña söyledi
Atam gerçektür didi
Ol aña yalan didi
Ataña söyle deyü
Bir du`â kılsun didi
Eñegini oñarı **(104/a)**
Bu koca kim çok yaşar
Hem siziñ dini tutar
Kamumuzı ağırlar
Hem âsî bütün olu
Yûsufdur Ya'kûb olsa
Hem İshâk oğlu olsa
Kim aña yalan dise
Hergez yalan söyleyü
Bu kez Yûsuf eyitdi
Atasına söyledi
Bir duâ kılığıl didi
Eñegini oñarı
Ol Ya'kûb duâ kıldı
Koca eñegi oñdı
Bu kez koca söyledi
Gerçektür Ya'kûb deyü
Çün Ya'kûb anı bildi
Yazugın bağısladı
Bu koca yine sordı
Ecelim kaçan deyü
Cebrâil inüp geldi
Ya'kûba haber viridi
Ya'kûb aña bildirdi
Zevâl vaktine deyü
Ya'kûb vardı evine
Koca bakar vaktine **(104/b)**

Gün irdi zevâline
 Koca düşdi çağıru
 Ün eşitdi geldiler
 'Ârim ölmüş gördiler
 Gevdesin getürdiler
 Reyyân katına varu
 Yûsufa haber oldı
 Ya'kûb Nebî buyurdı
 Ol 'Ârimi yudurdı
 Kefen sarup gizleyü
 Bu sözler tamâm oldı
 Hem Reyyân dahı öldi
 Ya'kûba nidâ geldi
 Sen de ölürsin deyü
 Ya'kûb Mısırdı durdı
 Oglun bulup sevindi
 Kırk yıl tamâm yürürdi
 Âhir va'de yaklaşu
 Bir gün geldi Cebrâîl
 Der selâm kıldı Celîl
 Eydür yâ Ya'kûb bilgil
 Va'de yaklaşı deyü
 Yeriñ degil bu Mısır
 Bundan sen eyle sefer
 Anuñ katına dur var
 Âhiri anda kalu **(105/a)**
 Ya'kûb anı eşitdi
 Yûsufını okudı
 Bu haberi eyitdi
 Sözümi eşit deyü
 Ya'kûb eydür Yûsufa
 Karâr itme Mısırdı
 Bu yer degil mü'mine
 Âhiri gitgil deyü
 Yûsufı esenledi
 Oglanlarını aldı
 Mısırdan çıkup gitdi
 Ken'ânı arzûlayu
 Yûsuf aña gönderdi
 Aglayu girü döndi
 Gelüp sarâya geldi
 Vezîrler ögütleyü
 Bu kez ol Ya'kûb vardı
 Ken'ân eline girdi
 Birkaç gün anda durdı
 Evi içre oturu

Bir gün ol Ya'kûb durdı
 İshâk sinine vardı
 Birkaç ferişte gördi
 Sin kazup anda duru
 Oglanlarına didi
 Birkaç gün duruñ didi **(105/b)**
 Ben dur varayın didi
 Bunlara haberleşü
 Ya'kûb bunlara vardı
 Tapınu selâm viridi
 Nicesin kazar didi
 Haber sorarsız deyü
 Feriştehler eyitdi
 Tañrı bize buyurdı
 Bir dostum ölür didi
 Varuñ yerini düzü
 Sini tamâm düzdiler
 Dürlü koku saçdılar
 Harîrle döşediler
 Ya'kûb gördi imrenü
 Ya'kûb ilerü vardı
 Ol sine girem didi
 Feriştehler komadı
 Bu sâ'at ivme deyü
 Eger sen ölür iseñ
 Bu sine girer iseñ
 Bu şarâbı içerseñ
 Andan gelesin berü
 Ya'kûb sunuban aldı
 Bismillah deyüp içdi
 Ugunup yere düşdi
 Canını Hakka verü **(106/a)**
 Yudı ol feriştehler
 Uçmak donın sardılar
 Tamâm hâzır kıldılar
 Oglanları hep gelü
 Oglanları geldiler
 Atasını gördiler
 Zârî zârî agladılar
 Ataların kayıru
 Berü ilerü geldi
 Ayrugı aña uydu
 Ya'kûb namâzın kıldı
 İshâk yanında koyu
 Biliñ anda dört sin var
 İbrâhim İshâk muhtâr

Sıra Ya'kûb yaturlar
Bunlar hep anda kamu

Oğlanları vardılar
Hem Yûsufi buldılar
Bu haberi virdiler
Atamız öldi deyü

Yûsuf anı eşitdi
Ağlayuban ah itdi
Babam âhirete gitdi
Ben yetim kaldım deyü

Cebrâîl girüp geldi
Allahdan selâm kıldı **(106/b)**
Altmış yıl dahı kaldı
Dünyâda sen dirilü

Altmış yıl dahı gele
Hem 'ömriñ tamâm ola
Ecel hem seni bula
Ataña kavişdiru

İmdi yâ Yûsuf durgıl
Sübhâniña sıngıl
Atañ sinine vargıl
Anda ni'met yedirü

Bes Yûsuf örü durdı
Oğlanları hep geldi
Atası üzre vardı
Anda durdı ağlayu

Nice ni'met yedirdi
Cümle halkı toyurdı
Hem atası söyledi
Yûsuf Mısra var deyü

Var bir zamân oturgıl
Cümle işiñ bitürgil
Âhiri bunda gelgil
Mısır içre kalmayu

Bir gün Azrâîl geldi
Yûsufa selâm virdi
Bes Yûsuf aña sordı
Ecelim kaçan deyü **(107/a)**

Azrâîl cevâp virdi
Yâ Yûsuf bilgil didi
Dahı yedi gün kaldı
Hakka varırsın deyü

Azrâîl varup gitdi
Yûsuf yarak it didi
Tamâm yedi gün yetdi
Çün Yûsuf hasta olu

Bu kez Azrâîl geldi
Yûsufuñ cânın aldı
Yerine sultân oldı
Oglu Efrâyim adlu

Yûsuf dünyâdan gitdi
Âhiret evin tutdı
Mısırlı figân itdi
Âhı vâh Yûsuf deyü

Zelhâ duruban geldi
Ya'kûb sinine vardı
Yalvarup zârî kıldı
Ben dahı ölsem deyü

Hâceti kabûl oldı
Kırk gün hem tamâm oldı
Âhir vakt ol da öldi
Yûsufdan ayrılmayu

Bes Yûsufi yudılar
Tonlarına sardılar **(107/b)**
Namâzını kıldılar
Gökden ferişte inü

Yûsufi getürdiler
Kabrine yaturdılar
Yer içine kodılar
Tabudını gizleyü

Aña toprak urdılar
Duâ alkış itdiler
Eseñleyüp gitdiler
Mısırlı hep kaykulu

Yûsufa kırk gün oldı
Zelhâya ecel geldi
Ol düşüp dahı öldi
Cânın Hakka ısmarlayu

Bu kez anı yudılar
Kefinine sardılar
İltüp kabre kodılar
Yûsuf yanında koyu

İşte bunlar oldılar
Maksûdların buldılar
Mısır içre kaldılar
Dünyâ âhiret dolu

Çün gelen giderimiş
Bu dünyai kor imiş
Ol kişi kim er imiş
Eyü adıla gidü **(108/a)**

Bu kıssai diñleyenler
Ma'nâsın aňlayanlar
Hem bunu okıyanlar

Ma'nilere düşünü
 Zelhâ Yûsufî sevdi
 Hem kırk yıl sabır kıldı
 Âhiri Allah verdi
 Maksûdına degirü
 Gör şimdiki 'âşıklar
 Kamusı hep fâsıklar
 Eytigil baña kim var
 Bunuñ gibi sevişü
 Durup şehâ vardılar
 Tabutı çıkardılar
 Bir yanına kodılar
 Bir yanı kıtlık olu
 Bunu böyle kıldılar
 Şehri gezdirdiler
 Hep yaña kim kodılar
 Ol yer ucuzluk olu
 Âhiri danışdılar
 Tabutı çıkardılar
 Nil suyına vardılar
 Ol su akdı sevinü
 Tabutı su getürdi
 Ya'kûb yanında kodı **(108/b)**
 Bu kez Mısra dolandı
 Kamu ucuzluk olu
Bu kıssa bunda dendi
Kırımlı Mahmûd öldi
Kalanın deyemedi
Yarenlere bildirü
 Ol ki tefsirde bulur
 Bunı añlayup okur
 Bunlara hem bildirür
 Dahısı vardır deyü
 Yazılmışı okuyan
 Sohbet eksügi olan
 Bu kadar dile gelen
 Bâkîsi ma'lûm olu
 Kalanı bu kıssanuñ

KAYNAKÇA

DENİZ, Rasim, **Halil Oğlu Ali'nin Yusuf ve Zeliha Kıssası**, Elazığ 1998 (Basılmamış Doktora tezi).

DOLU, Halide, **Menşeinden Beri Yûsuf Hikâyesi ve Türk Edebiyatındaki Versiyonları**, Türkiyat Enstitüsü, No: 402, İstanbul 1953 (Basılmamış Doktora tezi).

Sehildür zevki anuñ
 Eksigini bitürsüñ
 Bu kadarın diñleyü

Evvel Allah adını
 Başladum bünyâdını
 Hem yene âhirini
 Hatimden oldı bellü

Ey yârenler siz gelin
Tamâm söz oldı bilüñ
Görgülü salavât virin
Muhammede çağır (109/a)

Mahmûdı öldi dimen
 Hem duâdan unutmam
 Günâhın Hakdan dilen
 Cümlemizü afv olu

Bu kıssa tamâm oldı
Hem yârenler diñledi
Oturmakdan yoruldi
Durup yatsun uyuyu

Bu kitâbı döndüren
Kırım dilin gideren
Türkî dile getüren
Çok zahmetler gördi mü

Ol Halîl oğlu 'Âli
Yedi Divan'dur eli
Ol düzdi Türkî dili
Tûs dilinden döndürü

'Alî yazıcıların
Hidmetkârıdur anıñ
Hep cümle kâtiplerin
'Alîdür kulı bellü

Maksûdı vardır anuñ
 Dilegi bu göñlünüñ
 Allah vire diyenüñ
 'Ömrin ziyâde kılı
 TEMMET-ÜL-KÎTÂB
 BÎ'AVN-İLLÂH-İL-MELİK
 ÜL-'AZİZ-ÜL-VEHHÂB **(109/b)**